PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК VIII ЖОВТЕНЬ — OCTOBER, 1967 ЧИСЛО 10

Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for Payment of Postage in Cash.

ПРОМІНЬ
РІК VIII — ЖОВТЕНЬ — VOL. VIII
Ч. 10 — Виходить раз у місяць — No. 10

Видає
Союз Українок Канади
Редагує Редакційна Колегія
Наталя Когуська — редакторка, Анна Токарик — голова Союзу, Ольга Войценко, Савеля Стечишин, Катерина Міськів, Тоня Горохович, д-р Ганна Янішевська, Оленка Негрич.

Передплату висилати на адресу:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

PROMIN
OCTOBER — VOL. VIII
Monthly Publication — No. 10

Published by
Ukrainian Women's Ass'n of Canada
Edited by Editorial Committee
Natalia Kohuska, Editor

Subscription in Canada	$4.00
Subscription in other countries	4.50
Single copy	.50

Address:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

На обкладинці: Три вродливих українки в національних строях — Христя Еляшевська, Анна Миндюк і Галя Головата під час церемоній у будинку міської управи в Торонто, де було відзначувано вклад українців у розвій Канади за час їхнього майже 100-літнього поселення.
Фото: Глоб енд Мейл, **„Канадійська Сцена".**

В ЦІМ ЧИСЛІ:

Микола Петренко — Верба і Схилялось небо	1
Напередодні СКВУ	1
Джан Ф. Гаєс — Перший Жіночий Інститут	2
Леся Храплива — Коли зашелестить пожовкле листя	3
Марія Волосевич — Українські жінки-героїні	5
Р. Рахманний — Про дві самотности та очі читачів	8
Галина Мухин — Спосіб репрезентації української моди на Експо	12
Наталія Кібець — Линки	23
Katherine Miskew — Tour of the Holy Land	15
Іван Боднарчук — Покоління зійдуться	21
Наталія Кібець — Линви	23
Відділ для дітей	24
Марія Орищук — Радіопередача „Квіти України"	26
Громадська і родинна хроніка	28
І. Вахна — Народня вишивка	31
Домашнє господарство	32
При праці для журнала	33

ВИДАННЯ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

МИСТЕЦЬКА КНИЖКА (Українські народні вишивки і взори)	$4.00
МИСТЕЦЬКІ СКАРБИ УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК	$1.75
КУХОВАРСЬКА КНИЖКА — написала Савеля Стечишин	$5.50
ТРИ СИЛЬВЕТКИ — написав проф. Л. Білецький	$1.50
У ГОРАХ КАРПАТАХ — написав М. Ломацький	$3.50
ГОМІН ГУЦУЛЬСЬКОЇ ДАВНИНИ — написав М. Ломацький	$3.50
БЛИСКУЧА ЗОРЯ — написав Митрополит Іларіон	.50
Я ВЕРНУСЯ — написав О. Крамар	.50
ОСТАННІЙ ПРОРОК — написав Л. Мосендз	$6.00
УКРАЇНСЬКІ ХРЕСНІ ІМЕНА — написала Рома Гаук	$1.00
НАВЧАЙМО ДІТЕЙ СВОЇХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	.20
РЕЛІГІЙНІ МОТИВИ В ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ — написала Н. Когуська	.50
УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ХОРЕОГРАФІЇ — написала Марія Пастернакова	$3.00
БАТЬКИ І ДІТИ — написала Тоня Горохович	$1.50
ПРОГРАМА НА РІЗДВ'ЯНИЙ КОНЦЕРТ	$1.00
ПРОГРАМА НА ДЕНЬ МАТЕРІ	$1.50
ПРОГРАМА НА СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ Л. УКРАЇНКИ І О. КОБИЛЯНСЬКОЇ	$1.00
ПРОГРАМА ДЛЯ МОЛОДШИХ ВІДДІЛІВ СУМК	$2.00
ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ — в твердій оправі	$4.25
— брошурована	$3.00
СТАТУТ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ	.25
ВІДЗНАКА СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ	$2.50
ЛОЖЕЧКА З ВІДЗНАКОЮ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ	$3.50

Також маємо слідуючі речі, які радо вишлимо на ваше замовлення:
— РЕФЕРАТИ НА РІЗНІ СВЯТА І АКАДЕМІЇ
— ПРОГРАМИ НАВЧАННЯ У ДИТЯЧИХ САДОЧКАХ
— ПРОГРАМИ ПРОДОВЖЕННЯ ПРАЦІ У МОЛОДШИХ ВІДДІЛАХ СУМК

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA
651 Spadina Ave.
Toronto 4, Ont.

НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК

для Ваших дітей у юнацькому віці — це передплата за цікавий гарний ілюстрований місячник

ЮНАК

Річна передплата $5.00.
- **Порадьте Вашим друзям і знайомим, щоб запренумерували „Юнака" для своїх дітей.**
- **На бажання висилаємо безкоштовно показове число.**

YUNAK Magazine
2199 Bloor St. West, Apt. 10 — Toronto 9, Ont., Canada

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК VIII ЖОВТЕНЬ, 1967 Ч 10

Напередодні СКВУ

Від Світового Конґресу Вільних Українців ділить нас дуже короткий час — всього один місяць. І так в м. листопаді ц. р., в багатомільйоновому місті Америки, Ню Йорку зустрінуться з собою на Конґресі представники численних українських організацій, наукових установ, поодинокі видатні люди нашого часу з країн Північної і Полудневої Америки, Австралії, Европи. Зустрінуться з собою люди відмінних ідеологічних програм, політичних напрямків, культурних і наукових інституцій, церковних і виховних організацій.

Не час сьогодні висувати питання потреб Конґресу, його важливости, структури чи форми. Ці питання обговорювались на сторінках української преси звиж чотирьох років. Не час також висувати застереження, що коли в програмі Конґресу буде таке або інше, то й „ми візьмемо участь".

Форма і структура СКВУ вирішена і узгіднена Програмовим і Організаційним Комітетом. І власне, що структура своєю формою відкриває двері на Конґрес представникам українських організацій (крім комуністичних), гостям — всім тим, що глибоко цікавляться українським питанням, всім тим, яким лежить на серці доля українського народу.

Конґрес в Ню Йорку це надто поважна історична подія і так ми повинні її трактувати. В нім українське зорганізоване суспільство через своїх представників буде шукати єдности думки, консолідації своїх сил і щоб єдиним фронтом стати на становищі речника українського народу, та його державних стремлінь. І не важне те, чи Конґрес буде маніфестаційний, чи діловий. Кожна ділянка його поробила свої приготування і можливости своєї програми.

В рамках Світового Конґресу відбудеться окрема Жіноча Сесія, якої організуванням займається Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО). В числі 6 нашого журнала було поміщено „Заклик", де між іншим читаємо:

„Закликаємо краєві жіночі організації — висилати якнайбільше представниць на цю Сесію, щоб вона стала справжньою громадською маніфестацією нашої громадської зрілости і сили. Жінок-фахівців, жінок-мистців, студентську жіночу молодь прохаємо завітати, щоб скріпити своєю приявністю й порадою силу нашого слова".

Будьмо готові.

Микола Петренко

Верба

Ви бачили розчахнуту вербу?
Не блискавка, не буря розчахнули.
Тоді такий чудесний вечір був,
Що в лузі навіть коники поснули.

І раптом громом гримнула вона,
Неначе скрикнула несамовито, —
Бо ж все життя хилилась, сумна.
І стало важко в серці біль носити.

**
*

Схилялось небо і купалось в житті.
І знов сіяла зоряність ясна.
Дідусь мене учив по правді жити
Була та правда мила і смішна
Та я з поваги слухав кожне слово,
Аж раптом поряд вдарили дрозди.
І мій дідусь затихнув загадково,
Мов передумав крізь життя вести.

А пісня таємничою рукою
Йому торкала зоране чоло,
І більш мені не бачилась смішною
Одвічна правда про добро і зло.

„Жовтень"

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ВІДДІЛАМ

По відбутім Ювілейнім З'їзді і по виборі нової центральної управи, канцелярію Союзу Українок Канади перевезено з Гамільтону до Торонта. Канцелярія Союзу знаходиться тепер в будинку Інституту ім. Св. Володимира на Спадайна вулиці.

Центральна управа Союзу Українок Канади повідомляє відділи та зацікавлених, щоб кореспонденцію звертали на таку адресу:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA
651 Spadina Ave., Toronto 4, Ont.

ПЕРШИЙ ЖІНОЧИЙ ІНСТИТУТ

Канадійка Аделейд Гантер Гудлес заснувала відомий Жіночий Інститут, що є найбільшою в світі організацією жінок понад 40 країн. Відома під назвою „Об'єднання Сільських Жінок Світу", ця організація мала незвичайний вплив на людство. Аделейд Гудлес народилася і виховалася на онтарійській фармі. В юності вона пізнала самотність і труд сільських жінок. Чоловіки мали тоді свою організацію — Інститут Фармерів, а жінки не мали ніякого центру поза своїми буденними зайняттями.

Аделейд мала можливість висловити свої думки про це 1896 р. на нараді чоловічої організація в Гвелфі, Онт. Спершу вона пропонувала організувати товариство для застосування жіночих знань з метою взаємовдосконалювання. Не вагаючись, вона розвинула свої думки перед чоловічою авдиторією і своєю логікою міркування захопила присутніх. Незабаром Фармерський Інститут погодився на її виступ на зібранні в окрузі Півд. Вентворт, поблизу Гамільтону. Водночас дозволено — хоч і яке це було тоді нечуване — своїм жінкам і дочкам взяти участь у цій нараді. Нарада відбулася в Стоуні Крік 19 лютого 1897 р. Жіноцтво слухало уважно викладу Аделейд Гудлес про її пляновані товариство фармерських жінок. Потім усі підтримали її плян.

Перший Жіночий Інститут засновано під наступним мотто: „Для дому і батьківщини!" Успіхи товариства спричинили утворення філій в Онтаріо, а далі по цілій Канаді. Завдання товариства збільшувалися з бігом часу. Незабаром такі ж товариства почали творитися в ЗСА, Великобританії, Франції, Бельгії, Новій Зеляндії, Австралії і інших країнах. Спершу це були товариства сільських жінок, але згодом вони охопили теж міських жінок. У Канаді Жіночі Інститути мали великий вплив на життя канадійців. Вони допомогли поліпшити наші хати, школи і охорону здоров'я, причинилися до добробуту населення, створили товариські умови для тисячів жінок по фармах, містечках і містах. Вони допомагали здійснювати різні місцеві заходи і давали великий вклад у допомогу потребуючим у Канаді та закордоном.

Жіночий Інститут, утворений в Стоуні Крік, Онт., є одним з досягнень Канади, на яке ми можемо бути справді горді.

Джан Ф. Гаєс.

Заплянована Світова Конференція Українських Журналістів

Згідно з ухвалами і програмою обидвох Спілок Українських Журналістів — Канади й Америки, запляновано відбути Світову Конференцію Українських Журналістів. Конференція відбудеться в рамках Світового Конґресу Вільних Українців в Ню Йорку в м. листопаді 1967 р.

Хоч покищо не маємо повної програми Конференції, однак само собою зрозуміло, що роля преси на Конґресі в Ню Йорку буде дуже важливою. Вже в цей час у підготовці до Конґресу діє одна з так званих підкомісій Конґресу — Пресово-Інформаційна Комісія. Головою цієї підкомісії є редактор Дольницький. До цієї підкомісії можуть входити редактори пресових органів ЗСА і Канади.

Усталено перекладну назву Америки

Український Термінологічний Центр в Ню Йорку повідомляє про прийняту українськими науковими установами назву **USA.** в мові українській. На вступі обширного комунікату читаємо:

„Українська назва держави **U.S.A.** у письмовій та усній мові українців у вільному світі не усталена. Тоді як у підсовєтській Україні вживають тільки назви Сполучені Штати Америки, на еміґрації, поруч цієї назви, дуже поширена також назва З'єдинені Держави Америки. Крім цих назов уживають ще й інших, що є комбінаціями слів: З'єднані, З'єдинені, Злучені, Об'єднані та Сполучені Держави, Стани, Стейти, та Штати Америки і Північної Америки.

Учасники дискусії у цій справі, що ведеться в пресі від 1951 року, виявили бажання, щоб НТШ і УВАН, наші наукові авторитети, договорилися і прийняли одну спільну назву для **U.S.A.** Український Термінологічний Центр, як заклад, що в ділянці наукового словництва пов'язує ці наші наукові установи, піднявся завдання зібрати погляди на цю справу наших науковців, працівників пера, україністів та любителів мови".

І так у висліді зібраних інформацій та дискусій мовознавців прийнято, що в українській мові писати: **З'єднані Стейти Америки,** а в скороченні **ЗСА.**

Леся Храплива

КОЛИ ЗАШЕЛЕСТИТЬ ПОЖОВКЛЕ ЛИСТЯ...

Осінь — це той час, коли людина починає споглядати в себе. Для дітей, як і для старших, меншають можливості життя назовні: прогулянок, роз'їздів, розкошування сонцем, водою, рухом. Навіть у нашому, цивілізованому житті, зміна пір року зумовлює одначе і зміну способу життя, і наші власні настрої. Важно лиш щоб використати належно кожен час, відповідно до можливостей, які він дає.

І так варто використати осінь, пору задуми та застанови, щоб здобути глибший погляд на життя, щоб шукати себе, шукати правдивого змісту в житті.

А в таких роздумуваннях — найкращий повірник і дорадник — книжка. І то не лиш для дорослих! Для дітей теж, починаючи від тих найменших, що їм бабуся мусить читати щовечора про Ґномика-Ромтомтомика. А коли бабуся помилиться, дитина поправляє, бо сама ж знає всю книжку напам'ять... І навіть у такій маленькій, дво-трилітній голівці постають серед осіннього, вдумчивого настрою, під впливом прочитаного, чи пак почутого, нові думки, чіткіші поняття. Постають, щоб остатися її власністю на все життя.

Тому саме в осінній час книжка стає необхідністю для людини кожного віку. Тому й влаштовували в нас, від дуже давніх часів, „місяць книжки" саме у жовтні. Тому й влаштовує Об'єднання Працівників Дитячої Літератури вже другий рік, Двомісячник Української Дитячої Книжки — в листопаді та грудні. Бо грудень знов — місяць дарунків для дітей, і найдоцільніше, щоб таким дарунком була саме українська книжечка.

Коли якась акція відбувається вже вдруге, то це очевидний доказ, що вперше пройшла вона так успішно, що варто її повторювати. І справді: Перший Двомісячник Української Дитячої Книжки, минулого року, довів до рук дітей понад 4,000 книжок, дав повище 3,000 доларів датків на видавничий фонд. Цифри ці може не надто великі, беручи до уваги численність української спільноти в ЗСА й Канаді, але вистарчаючі, щоб оправдати доцільність такої акції.

Отже цього року Двомісячник Української Дитячої Книжки відбудеться знову, і Об'єднання Працівників Дитячої Літератури запрошує до співпраці — співучасти наші виховні та громадські організації, а в першу чергу-жіночі. Бо кому ж, як не матерям залежить у першу чергу на добрій книжці для дитини?

В програму цього Двомісячника УДК ввійде в першу чергу само поширення — розпродаж книжок. Сотні й тисячі книжечок ждуть на полицях книгарень та висилкових станиць ОПДЛ, як в Торонто, так і в Ню Йорку, готові послужити нашим дітям, та виховникам у праці з дітьми.

А далі йдуть засоби пропаганди цієї ж книжки: відчити для батьків та виховників, імпрези „свята книжки" для дітей, а все получене з розпродажем, щоб зацікавлені книжкою слухачі, могли зразу ж її собі купити. Форму таких святкувань можуть бути дуже різні. Найкраще, коли ними закінчується якісь старання зі сторони самих дітей. Бо хіба може бути більша радість для дитини, як тоді, коли може вона прилюдно похвалитися, як гарно вона вміє читати, чи коли дістане нагороду за те, що прочитала найбільше книжок?!

Не можна теж поминути збірки гроша на Фонд ОПДЛ. Дитячі видання мусять бути настільки розкішні, що розпродаж не може ніяк покрити коштів їх видання. А книжок для нашої дітвори треба так багато — для кожного віку і для зацікавлень дітей різної вдачі!

А зокрема цього року ОПДЛ хоче простягнути помічну руку і українським дітям в тих країнах, де через великі різниці валюти, чи загальний низький рівень життя наших поселенців, українська книжка недоступна. На бажання жертводавців ОПДЛ перешле рівновартість їх датку в книжках українським дітям в Німеччині, Франції, Аргентині чи Бразилії.

Книжка, добра українська книжка, повинна відіграти поважну ролю не лиш в особистому житті дитини, але й у школі чи молодечій організації. Тільки зростаючи у постійній присутності книжок, дитина може стати нормальним їх споживачем. А тому — наявність хоч би маленької української бібліотеки, як у кімнаті кожної дитини, так і в кожній домівці, де збираються діти, це щось самозрозуміле. Таке самозрозуміле, що його недостача — це доказ вбогости, якої треба соромитися: духової вбогості! А ось Двомісячник Української Дитячої Книжки — особливо догідний час, щоб закладати чи збагачувати новими книжками дитячі бібліотеки. І тут ОПДЛ радо піде на руку кожному, хто зацікавиться цією справою, даючи більші опусти при закупі книжечок для бібліотек.

Чому пишемо про це все у „Промені"? Бо віримо, що його Читачкам, українським Матерям, не байдужа справа української книжки. Що вони не схочуть, щоб їх діти були гірші від інших: щоб слабше читали по-українськи, чи щоб мали менше книжечок у своїй українській бібілотеці!

Ми віримо теж, що на терені Відділів Союзу Українок Канади можливо буде провести багато починів, зв'язаних з цим Двомісячником, на користь нашій дітворі. Віримо, що Читачки „Променя", Учительки, Виховниці чи Членки Батьківських Кружків чи інших установ, поширять ідею Двомісячника Української Дитячої Книжки теж і на свої середовища.

Нехай цієї осені чародійний шелест пожовклих листків — буде шелестом перегортаних карток українських книжок в руках наших дітей.

Нехай настрій осіннього вглиблення у самих себе принесе їм, за допомогою цих книжок-пізнання „хто вони, яких батьків діти"...

Комісія УВС

КОМУНІКАТ Ч. 2

Президія Комісії Української Виховної Системи у вільному світі має шану подати до відома, що Світову Виховну Сесію в рамках СКВУ спонзорують під сучасну пору такі установи (спис подається в хронологічному порядку):

1. **Об'єднання Українських Педагогів Канади, член КУК, ініціятор Комісії УВС,**
2. **Шкільна Рада Українського Конґресового Комітету Америки,**
3. **Виховна Референтура Світової Федерації Українських Жіночих Організацій,**
4. **Українська Центральна Рада Австралії,**
5. **Централя спонзорів „Рідних Шкіл" Америки,**
6. **Шкільна Рада при Центральнім Представництві Українських Емігрантів в Німеччині,**
7. **Шкільна Рада Української Католицької Митрополії в Канаді,**
8. **Спілка Українських Учителів та Виховникві — Секція Союзу Українців у Великій Британії,**
9. **Об'єднання Українських Педагогів Америки — Головна Управа,**

Спис спонзорів поданий в порядку їх зголошення. Повищі спонзори зголосили вже теж своїх уповноважених відпоручників.

За Президію Комісії УВС:

З. Зелений, голова К. Паліїв, секретар

УПРАВА ФЕДЕРАЦІЇ СПІЛОК УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ АМЕРИКИ І КАНАДИ ПОЧАЛА ДІЯТИ

Ню Йорк — Торонто. — З днем 1-го вересня 1967-го року почала діяти Управа Федерації Спілок Українських Журналістів Америки й Канади. Цю федерацію створено на II-ому З'їзді Українських Журналістів Америки і Канади, що відбувся в Торонті, Онт., Канада, в днях 5 6 листопада 1966 року, згідно з рекомендацією І-го З'їзду Українських Журналістів Америки й Канади („Союзівка", Кергонксон, Н.Й., в днях 30-31 жовтня 1965-го року).

У висліді порозуміння між Управами СУЖ Америки і СУЖ Канади, та згідно із статутом Федерації, що був схвалений на II-му З'їзді Українських Журналістів Америки й Канади, Управа Федерації Спілок Українських Журналістів Америки й Канади оформилася в такому складі: М. В. Дольницький — голова, В. Софронів-Левицький — заст. голови, д-р Р. Криштальський — секретар, І. Вараниця і д-р Р. Голіят — члени Управи.

Управа Федерації СУЖ Америки і Канади, діючи згідно з постановами З'їздів Українських Журналістів Америки й Канади та виконуючи статутові постанови, заплянувала скликати СВІТОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ у вільному світі в рамках СКВУ, що відбудеться в листопаді 1967-го року в Ню Йорку, Н.Й.

Подробиці цієї Конференції будуть проголошені в найближчому часі.

Д-р Роман Криштальський.

В гостях в Україні

Анна Франко-Ключко, донька Івана Франка, яка вже другий десяток літ проживає в Канаді в м. Торонто побувала в Україні. Її подорож по більших містах і рідних сторонах тривала три місяці. Вона побувала в Києві, Херсоні, Харкові, Полтаві, Львові, Ужгороді, була і в Каневі, щоб поклонитися могилі Шевченка.

Як донька великого Каменяра, пані Ключко побувала довше в Західній Україні — в сторонах свого дитинства; побувала у Станіславові (тепер Івано-Франківське) Косові, Нагуєвичах, Яремчу і Криворівні.

Про побут в Україні пані Ключко помістила довше інтерв'ю „Літературна Україна", Зокрема про її зустрічі з письменниками і культурними діячами України.

Марія Волосевич

УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ-ГЕРОЇНІ

Кілька слів про авторку „Українські жінки-героїні" Марію Волосевич. Минулого року, в м. лютому, відділ Союзу Українок Канади ім. Кн. Ольги в Торонто вшановував Марію Волосевич, як одну з жінок-героїнь, учасницю Визвольних Змагань українського народу в рр. 1917-21.

Марія Волосевич є членом військової організації Союзу Бувших Українських Вояків. Нагороджена відзнаками лицаря Залізного Хреста, Воєнного Ордену і Хреста Симона Петлюри.

Марія народилась у Варшаві з дому Теріда, дитячі роки прожила на Волині, а освіту побирала в Києві. Молодою дівчиною зголосилась до праці в Комісаріяті Освіти при Українській Центральній Раді. Хвиля державного відродження України котилась по оновленій землі і захоплювала молодь. І так 1919 року Марія Таріда вступила в ряди Української Армії. Тут вона сповняла трудну, повну небезпек службу звязкової. Відомі їй переживання, так званого, Зимового Походу, тверді дороги життя, недуга тифу, що десяткував українських вояків, одужання. По багатьох митарствах Марія виходить заміж за полковника Української Армії Олександра Волосевича. Перехід Армії за Збруч і життя звиж двох років в таборі інтернованих в Каліші. Щойно 1923 року Волосевичі звільнені з табору інтернованих переїхали до Кремянця на Волині. Ця частина України зістала окупована поляками.

В Кремянці Марія Волосевич віддається громадській праці — організує Союз Українок Волині, нав'язує співпрацю з Союзом Українок у Львові, виїжджає на з'їзди, дає доповіді. Друга світова війна і Марію Волосевич переслідує німецьке гестапо. Втеча з малолітнім сином. У вирі воєнної заверюхи пропав без відомости чоловік Марії. Разом з іншими втікачами подалась на чужину разом з сином. Чужина, табори ДП і приїзд до Канади. Замешкала в Торонто. Належить як членка до Союзу Українок Канади відділу ім. Кн. Ольги.

Марія Волосевич одна з тих, що про них вона описує — свідок великих подій недавної слави і боротьби за державну незалежність України.

Редакція.

***

Цього року минає 50 літ Української Національної Визвольної Революції в Україні. Співпрацівниками були і жінки. Нехай же цей опис буде скромним вінком на незнані могили наших Великих Героїнь.

***

Доля України й її народу дуже химерна. Як глибоко в давнину сягає наша історія, то все провадилися війни за право бути господарем своєї землі.

Доба княгині Ольги, князя Святослава, Великого князя Володимира та Ярослава Мудрого згадують історики, як часи величі і розквіту Русі-України.

Пізніші межусобиці та напади хозар, половців, татар, а ще пізніше — москалів, турків і поляків, змушували наших предків завзято боронити рідні міста та оселі. Великою переважаючою масою вдиралися вороги на Україну і тому до оборони ставали мужчини, юнаки і жінки.

Деякі імена наших великих героїв дійшли до нас. Ми знаємо Наливайка, Павлюка, Залізняка, Гонту, Гамалію, Богуна, Морозенка і Нечая і багато інших. Ми знаємо, що й жінки героїні були, але про них говориться в множині, лише згадується імена полковниці Паліїхи і героїні фортеці Буши, дружину сотника Олену Завісну. Нам трудно знайти імена далеко минулих часів, а згадаймо героїнь останньої доби.

Як предвісницю і пробудительку визвольних змагань вважаємо Лесю Українку.

Леся Українка — найбільша героїня духа нашої епохи. Лариса Петрівна Косач-Квітка зросла в інтеліґентній, високопатріотичній українській родині. Її мама, відома українська письменниця і громадська діячка. Олена Пчілка і дядько — Михайло Драгоманів, мали великий вплив на світогляд і творчість Лесі. Леся Українка — людина активної бойової вдачі. Вона громадська людина, вона борець, вона поет, який щиро вірить в боєздатність своєї зброї.

Шанобливо схиляючи голову перед її стійкістю, ще більше шануємо її бойове вільне слово, яке вірно служило визвольним ідеям і залишилося взірцем для поетичних поколінь. Слово в руках Лесі Українки стало грізною зброєю:

Слово, чому ти не твердая криця,
Що серед бою так ясно іскриться?
Чом ти не гострий безжалісний меч
Той, що здійма вражі голови з плеч?

І гартується її зброя...

Вигострю, виточу зброю іскристу...
Скільки достане снаги мені й хисту...

Зброя Лесі Українки невмируща, як і невмируще слово. Воно переходить до рук інших борців і „Стане кращим мечем на катів".

Коли в 1905 році в Росії почалася революція, Леся Українка звертається до своїх сучасників і приятелів такими словами:

Вставай хто живий, в кого думка повстала.
Година для праці настала!

Вона посилює свій заклик:

Брати мої, вбогі, закуті в кайдани.
Палають страшні незагоєні рани
На лоні у Тебе, моя Україно!

До боротьби за волю Леся Українка кличе і братів-словян, щоб боротися спільно.

Родина Косачів належала до соціял-демократичної партії то й не дивно, що і Леся Українка включається в її ряди і там вона активно працює. Вона дуже стурбована тодішнім політичним становищем:

Всі твори, або більшість присвячені, як не прямо, то символічно — Україні та її народові.

Новим періодом Визвольної Боротьби є 1914 рік, коли Росія оголосила війну Австрії, то брати-галичани скористали з обставин і сформували військові частини, під назвою „Українські Січові Стрільці". На запальний клич: „Визволяти братів українців з московських кайдан". Включаються спортові товариства „Січ" і „Сокіл", а також масами зголошувалися мужчини, юнаки середньошкільники і дівчата. Про деяких з тих дівчат-героїнь ми й згадаємо.

Найбільше визначна і заслужена — це ОЛЕНА СТЕПАНІВНА ДАШКЕВИЧ. Вона ділила долю стрільців воєнного життя, приймала участь в боях. Вона вславилася в бою 29 квітня 1915 року, в обороні гори Маківки, за що була іменована старшинським чином хорунжого. В тому ж році попала до російського полону і перебувала в Сибірі. В 1917 році повертається через Фінляндію і Швецію до Галичини і знову включається до своєї частини. З війська була звільнена в ранзі четаря. За свої геройські подвиги вона вписана до історії Війська Українського.

СОФІЯ ГАЛЕЧКО — хоробра дівчина-стрілець. Вона переносить всі труднощі війни, приймає участь в боях, за що також іменована хорунжим. Ця славна дівчина-героїня загинула під час бойових операцій; втопилася в річці Серет.

ГАННА ДМИТЕРКО-РАТИЧ, десятник. Всю війну провела на фронті, ділила всі невигоди воєнного життя. Ганна була фізично менше витривалою і тому була приділена до постачання армії. Тепер вона є на еміґрації в Америці.

На тому не закінчується листа героїнь того часу, але на жаль їх не записано до історії. Це перші героїні нової історії.

Наступний етап — це Українська Визвольна Революція і Українська Визвольна Боротьба. Це одна з найсвітліших сторінок нашої новітньої історії. Небагато з нас пам'ятають ці радісні, незабутні дні. Учасниками цієї героїчної епохи написано багато спогадів, мемуарів, фрагментів з окремих епізодів і боїв, але — про участь української жінки в цій боротьбі не написано майже нічого.

Хочу згадати тих небагатьох, імена яких удалося розшукати. Один з визначних старшин української армії, полковник Задояний*), який провадив відділ зв'язку та розвідки і давав безпосередньо накази та диспозиції жінкам, вважав їх героїнями. Він пише, що в цій безприкладній і тяжкій боротьбі, багато жінок вплело чимало золотого листя в блискучий вінок слави української жінки тих незабутніх днів.

Хто ж були ці жінки? Напочатку це були одиниці національно-свідомі, переважно — учительки, студентки і навіть ґімназистки. Згодом, з пробудженням свідомости, в активну участь в боротьбі з окупантом включається, однаково — інтелігентка, селянка, робітниця і то жінки ріжного віку, від підростка до сивоволосої жінки. Вони стали зв'язковою одиницею штабів, герольдом важливих донесень, там, де не міг виконати вояк.

Ризикуючи життям, переносили важливі доручення і накази, переходили бойові лінії фронту. Сестри жалібниці були разом з вояками на бойових лініях, рятуючи ранених. Постачання харчів для армії, також не завше було достатнім, особливо в повстанських і партизантських частинах. Жінки приготовляли і розносили харчі на передові лінії. Одночасно підкріплювали тіло і привертали рівновагу духа. Згадаймо кількох учасниць цих змагань.

В березні 1918 року на Київ наступали большевики, під командою полк. Муравьова і повстали збаламучені робітники Арсеналу.

До оборони Києва стали всі боєздатні українські військові частини, наспіх формувалися нові частини, а також прибув рятувати столицю Слобідський Гайдамацький Кіш під командою от. С. Петлюри. Для допоміжної праці в розвідці і зв'язку зголосилися студенти Київського Університету, які під обстрілом переносили накази між українськими частинами та штабом. Велику відвагу проявили Софія Богаєвська, Стефа Дзига, Маруся Крива, Ольга Бондаренко, Юстина Давидович, Надя Ковальчук, Василина Шевчук Керцинська та Віра Горбенко. Віра Горбенко організувала пересувну кухню для новостворених частин. На нещастя ворожий гарматний набій влучив у кухню, розірвав її та

поранив Віру в голову. Віра втратила око, але при першій же можливості залишила шпиталь і повернулася до виконання своїх обов'язків. В тих же боях приймала участь донька робітника Київського Арсеналу Христя Макаренко. Вона активно працювала в конспірації, крім того пройшла вишкіл мінування та кидання ручних ґранат. Христя організувала невелику групу дівчат і з їхньою допомогою підміновувала ворожі об'єкти. Цим вона давала велику допомогу обороицям столиці. В одній з таких акцій Христя була тяжко поранена.

КАТЕРИНА БОНДАРЕНКО — старша віком жінка працювала зв'язковою штабу Таращанського корпусу Запоріжців. Її завданням було щоночі переходити лінію фронту, щоб утримувати зв'язок з Київськими Слобідськими повстанцями. Однієї ночі вона не повернулася — полягла смертю хоробрих при виконанні обов'язків.

СОФІЯ ЛИТВИНЕНКО — 45-літня вчителька, як розвідчиця в районі станції Козятин, декілька разів денно під градом куль переходила зі штабу 4 Селянської Повстанської Дивізії до Головного Штабу Армії, щоб діставати накази для успішного керування повстанням. Всі накази — письмові та устні переносила без запізнень. Крім розвідувальної праці, вона допомагала діставати для повстанців харчі та білизну.

Та найбільшою героїнею того часу була Маруся Соколовська, дочка священика з с. Горбулева Радомиського повіту на Київщині. Брат Марусі Дмитро був командиром повстанського загону. Після підступного вбивства Дмитра більшовиками його заступив молодий брат Василь. Зрадницька куля відібрала життя і Василеві. Тоді командування перебрала їхня дуже здібна сестра, вчителька Маруся. Це була відважна дівчина. Про неї розповідали цілі легенди, а її відділ існував найдовше. В 1920 р., коли Українська Армія відступила за Збруч, відступ прикривав відділ Соколівців. Тут вони попали в оточення, і в цьому бою Маруся загинула смертю хоробрих. Це була наша Жанна Д'Арк.

Тяжка і безприкладна була ця боротьба. Гасла, якими оперували більшовики: „Земля селянам, а фабрики і заводи — це власність робітників" збаламутили селян і військо. Народні маси, в основному мало свідомі, були призвичаєні до московських назв: руських, малоросів, а то й хахлів. Через це уряд і Українська Армія — цей цвіт національно-свідомого громадянства опинилася в меншості. Під непосильним тиском більшовиків, денікінців і поляків уряд і армія попали в оточення і мусіли шукати виходу з цього тяжкого становища. Довелося помиритися з поляками і прохати в них тимчасового притулку. Армія опинилася в таборах, а уряд УНР в м. Тарнові.

Офіційно війна з більшовиками скінчилася, але підпільна боротьба продовжувалася. По всій Україні організувалися повстанські бойові групи, а в Києві був створений Центральний Повстанський Комітет. Для зв'язку з Урядом УНР Київський Повстанський Комітет посилав своїх зв'язкових. ЧК скоро напала на їхній слід, і зв'язкові перестали повертатися, їх переловлювали і убивали. Зв'язок треба було встановити за всяку ціну, бо готувалося загальне повстання. Наладнати цей необхідний зв'язок добровільно зголосилася учениця 7-ї кляси Весело-Тернівської гімназії на Катеринославщині ВІРА БАБЕНКО.

Золотий чар відродження України пориває молоду дівчину до організаційної праці, вона вступає до Катеринославського Повстанського Комітету. Зима 1921 р. була сувора, але Віра серед небезпек, холоду і ненадійної комунікації проходить довгий шлях: Катеринослав — Київ — Житомир — Львів — Сянік і Тарнів. Там вона зголошується до Головного Отамана Симона Петлюри, одержує інструкції і щасливо повертається назад.

(Докінчення буде)

КРИЛАТИЙ ВИРАЗ

...„Спалити кораблі"... Цей крилатий вираз відомий нам ще з дитинства. Та не всі ми, мабуть, знаємо його походження. А виник цей вислів дуже давно. Його походження повязують з багатьма легендарними та історичними епізодами. Про одну з таких легенд оповідає давньогрецький історик Плутарх у книзі „Про доброчесність жінок" у розділі „Промінь".

Девять років біля неприступних стін міста Трої стояли воїни-ахейці на чолі з мікенським царем Агаменноном. Тривала облога не приносила успіху. Нарешті ахейцям хитрістю вдалося пробратися в міста і відкрити ворота воїнам. Місто було взято. Троянські воїни кинулись навтіч. І ось тоді жінки-троянки, щоб припинити ганебну втечу своїх чоловіків і примусити їх битися до кінця, спалили троянські кораблі, що стояли в Гавані. Правда, це не допомогло. Трою було зруйновано, а її захисники загинули. Сталося це за переказами у дванадцятому-тринадцятому сторіччях до нашої ери.

Вираз „спалити кораблі", тобто зробити рішучий крок, після якого втрачається можливість відступити, повернути до колишнього, пов'язується із імям Фернандо Кортеса, іспанського завойовника Мексики, який помер у 1547 році. Дехто каже „спалити мости".

Роман Рахманний

ПРО ДВІ САМОТНОСТІ ТА ОЧІ ЧИТАЧІВ

Немає на світі нічого гіршого, ніж самотність. Ось чому давні володарі і тирани в'язнили, а нинішні можновладці поліційних держав далі в'язнять своїх противників та суперників у відокремлених камерах-одиночках. Але, мабуть, більш пригноблюючим, ніж в'язнична самотність, є почуття самотности серед юрби людей у щоденному житті. Нині суспільства індустріялізованих країн хворіють на зростання числа отих самотників серед різноголосої юрби, позбавлених можлвости поділитися з кимось думкою, радістю чи горем своїм.

І сьогодні в кожного вже не тільки своя радість чи своє горе, але й своя самотність. У журналіста дві.

А що перша самотність, то почуття відокремлености від читача, непевність, чи його слово доходить до читача, чи ще торкає струни душі людини, затиснутої в клітці технології. Навіть найпопулярніші автори, книги чи статті яких розходяться між людьми мільйоновими тиражами, б'ються з цими сумнівами; в їхніх думках нераз лунає німий поклик, висловлений голосно одним східньоевропейським автором у минулому столітті: „Де ти, мій читачу, не чую я тебе й не бачу!.."

А друга самотність з'їдає журналіста немов іржа залізо тоді, коли він загубить із свого овиду світло, що звичайно лине до нього через простори від тисячей пар очей — від його читачів.

Обидві самотності виростають з того самого кореня. Бо є і завжди будуть поети, які творять і творитимуть „тільки для Музи і для себе" чи для майбутніх поколінь, „краще підготованих" до читання їхніх творів. Бували, є і завжди будуть музики — композитори мелодій „для власного вуха", що вміє ловити звуки чистого мистецтва або майбутню гармонію (чи дисгармонію) сфер. Маляри — художники особливо забігають думкою вперед і часто навіть не враховують вражень та почуттів сучасного глядача. Зате не було, немає й не може бути журналіста чи публіциста, який хотів би писати тільки для себе чи для архівів, покритих пилом забуття вже за його життя.

Тому після написання статті чи есею, вклавши туди свої думки і тепло своєї душі, журналіст почувається самотнім немов батьки, що їх уже покинули дорослі діти. Він не знає, чи і хто і як прийме його послання. Але він горить тим самим вогнем, що ним, можливо, горітимуть його читачі. Він живе надією: Ачей, хтось десь там прочитає ці слова, ачей замислиться над ними...

Ця надія оживляє його знову з тимчасового вичерпання-отупіння, помалу піднімає його з дна виснаженої енергії на вершини до нового зусилля, щоб знову дати читачам завершену річ, одухотворену шматком своєї душі немов ізотоп, наснажений радіопроменями уранової руди. І в процесі тієї праці його „серце" оживає знову і сміється знову", уявляючи нові читацькі очі, що ось десь там у широкому світі людства зустрінуть новонароджені рядки.

Лише, коли в його власній душі вигасне вогонь молодечих поривів; коли сповільнену думку покриває іній сумніву та зневіри у цінність слова; коли гіркість і злоба отрують плин його благородних почуттів; коли він уже не спроможний крізь струнки колони своїх статтей добачити допитливих читацьких очей, — тоді його слова замерзають на папері мертвими літерами друкарського чорнила, не спроможні нікого порушити, ні зогріти, ні обурити. Ось тоді журналіст цілком самотній блідою самотністю, відтвореною так вдумливо у вірші Василя Симоненка:

Часто я такий самотній, ніби Крузо,
Виглядаю з-за обрію кораблів.
І думка безпорадно грузне
В клейкім баговинні слів.

На своєму дикому острові,
В шкіряниці з убитих надій,
Штрикаю небо очима гострими:
— Де, ти, П'ятнице мій?

Залпи відчаю рвуться із горла,
Гуркотять у байдужу даль:
— Пошли мені, Боже, хоч ворога,
Кали друга послати жаль!

Досягнувши обрію такої самотности, журналіст повинен „зламати перо" — припинти писання. Адже, насправді, він умер і для себе самого, і для читачів.

**
*

Роздумуючи над самотністю людини взагалі, а зокрема над двома самотностями журналіста, кладу на папір думки, сформовані в речення, і з них постає не стаття, не коментар, а нарис без жадного редакційного замовлення, без якоїсь актуальної потреби, а, може, навіть всупереч правилам журналістичної техніки писання; просто, з бажаня сказати читачеві, що є

й журналісти, які (на подобу поетам) також живуть „душою", як висловився про свою самотність Тарас Шевченко:

А надто той, хто дивиться
На людей душою.
Пекло йому на сім світі,
а на тім....

Журбою ніхто „не накличе собі долі", тож і журналіст у самотині своїй може поборювати дві самотності тільки думкою про читача. І я певний, що він може сказати про читача цілком щиро:

„Читач — приятель і критик мій. Щасливий той, хто може ось так відчувати. Щасливіший, хто може таке з певністю сказати. Молоді й старі, бадьорі й пригноблені, здорові й хворі, буйноволосі й з прорідженими чупринами та сиві, стрункі й неповоротні, але всі з однаковою живою зацікавленістю в своїх очах: Що він пише цим разом? Чим він порадує нас сьогодні?...

Хороші всі вони, але найбільш хороші — їхні очі. Очі: чорні, брунатні, сині зелені, сірі, розсміяні замислені або й сумні жіночі очі, глибокодумні, недовірливі, глузливі й допитливі чоловічі очі. Всі вони — критики мої. Одні мовчки погоджуються з написаним. Інші на весь голос висловлюють задоволення з прочитаного перед своїми близькими і приятелями. Ті схвалюють усмішкою під час читання, інші — листом до редакції. Навіть противник, — що пише редакторові: „Чому друкуєте ці недотепні статті?" — є тільки ще одним читачем з допитливими очима і, може, власною думкою.

Усіх люблю, усіх вітаю, усіх у моїх думках благословляю. Вони — мої співрозмовники. Вони — мої порадники. Вони — моя остаточна мета, що в філософії „фінальною метою" зветься, бо тягне до себе, спонукує: — Читай, спостерігай життя і діяння інших, думай, працюй, страждай побаченим і радій нововідкритим явищем, а потім пиши і нам розкажи свої задушевні думки, свої тривожні думи, передай нам свої кріпкі переконання і частку своєї твердої віри; розв'язуючи свій власний складний світ, допоможи і нам розв'язати наші складні проблеми. Ось читачі — критики і приятелі мої.

А що перший серед них, то редактор видання, в якому друкуються дані рядки. Він постійно мусить заповнювати словним матеріялом сторінки паперу, бо лише покритий рядками слів та заголовків папір зветься газетою чи журналом. Його доля — трудніша, ніж моя. Він бо мусить не тільки догодити більшості читачів, але також і своїм видавцям, і „цензорам по волі чи по неволі". Коли він читає мій коментар, він пропускає його через призму своєї критики: там виправив літеру, тут замислився, чи бува фраза не надто гостра або, може, розділ не надто стрімкий... На незримій вазі редагування він важить написане. Звичайно, ледве чи можна нарікати на дрібні зміни чи навіть нав'язані додатки; це ж бо редакторове право і його власна забезпека. Адже йому першому доведеться „випити", якщо автор „наварить пива". Редактор видання — перший публічний читач, порадник і навіть авторів співробітник, хоча інколи він не додасть до статті більше, ніж одну кому або виправлену літеру.

Друкарський складач є другим читачем і дружнім критиком. Він перший після редактора приймає на себе „удар" — електронний струмок слів автора. Як саме він відгукнеться на імпакт тих слів, важливе і для редактора, і для автора. Не знаю одного випадку, щоб було інакше. Якщо складач, ретельно складаючи статтю, читав її захоплено або збуджено, обурено чи знуджено, то згодом подібно сприймав її широкий загал читачів. Тому я ніколи не знехтував навіть найдрібнішим зауваженням складачів, бо це — кмітливий люд, це вдумливий і спостережливий читач.

Тому як читачеві-приятелеві пробачу йому друкарські помилки, що інколи ранять обличчя статтей. Адже приятеля треба розуміти. Може, в нього були тоді якісь власні складні проблеми; може, він надто перейнявся думками статті і на мить загубив почуття часу й місця, поплив за думками, що гарячим оливом виливалися у рядки колони... Хто зна!.. А втім, я певний, що дрібні друкарські помилки (навіть ті, що їх переочив коректор) височітимуть у його пам'яті немов високі вежі на степу журнальних сторінок; навіть тоді, коли вже автор і читач забудуть їх, вони далі жалитимуть його думку пекучим докором за те, що він виростив їх такими високими. Нераз доводилось почути від складача: Ех, попсував я вам статтю двома зайвими помилками!...

Кожний автор, почувши ці слова, може з вдячністю відповісти: Ніколи не забуду цих слів твоїх, друже мій, хоч, може, й забуду колись твоє ім'я.

Третій читач — найбільший і найчисленніший. Він живе всюди, куди тільки доходять ці друковані видання. Правду кажучи, тільки для нього все це писання і насправді тільки від нього автор чекає відгуку, — прихильного чи не

приязного. Не чекає від нього тільки байдужого мовчання. Більшість читачів розуміє це прагнення, а всі підсвідомо відчувають його, коли серед задрукованих сторінок і ярмаркових оголошень шукають „колону нашого автора". Вони знають, що тільки для них він пише, тільки з ними він розмовляє, тільки їх він хвилює, зацікавлює, радує, а, може, й обурює, викликає усмішку задоволення чи розчарування.

Зате авторові відомо, що кожний з них приблизно має ті самі вимоги до його статті. Щоб заголовок притягав їхню увагу; щоб основна думка була оригінальна; щоб аргументація була логічна й переконлива; щоб тон статті був відповідний до теми; щоб, у потребі не бракувало гумору, але без гіркости та злоби; щоб стиль статті був його власним, а не наслідуванням витертих зразків, бо ніщо так не відтручує читача від газетної чи журнальної сторінки, як стерті слова і фрази, з яких зліплено аргументи для перемелених питань. Саме від читачів відомо, що вони найрадше читають прозорі, ясні статті, без зайвих додатків і побічних розгалужень; статті, в яких думки випливають одна за одною і, немов гірські струмки, зливаються в одне річище, що прямує до одного моря основного висновку.

Але найбільшою мірою читачі вимагають щирости в кожній статті. Помилку в міркуванні читач пробачить авторові, але нещирости він не простить йому ніколи. Він бо завжди відчує, коли автор трактує його чи її, як свого партнера — співрозмовника, а коли він уважає читача „темною масою", яку треба лише „оформити у свідомі особи". Читач пробачить друкарські помилки, хоч і які вони нестерпні для нього; він також розуміє, що автор не в силі безупинно горіти великим вогнем завзяття чи переконань; читач здогадується, що також і авторське горно може частково засипати попіл його власного вогнища. Це все він може зрозуміти. Але він не забуде авторові фальшу і літеплости почуттів. Бо читач хоче бачити у свого автора (тобто в його писаннях) усе те, чим він сам живе в своїх таємних думках, чим він на самоті горить, або чим він жив би і горів би, якби в нього були інші життєві умови, якби в нього було стільки сил чи сміливости, як в автора.

Не часто буває, що автор знає думки і почуття читачів. Особливо українські автори живуть і працюють немов на відлюдних островах. Або обставини загнали їх на острів Робінзона, або вони самохіть замкнулися в скляних вежах самотности. А ще частіше читачі мовчать і не показують назовні своїх вражень від прочитаного; ось так вони засуджують його на самотність серед юрби людей і зливи слів.

Та всупереч усьому іншому читачі переважно мають вироблену думку про окремих авторів і, при відповідній нагоді для них, вони не вагаються поділитися своєю думкою з ними. Для автора ледве чи може бути цінніший подарунок чи більша заплата за його труд, як усмішка незнайомої йому людини, що при випадковій зустрічі скаже йому: „Це — ви автор... Читаю ці статті залюбки. Не завжди погоджуюся з вашими міркуваннями, але завжди читаю". Почувши таке чи подібне зауваження, знайте: ви зустріли свого вдумливого читача, одного з багатьох у суспільній гущавині позірних з'їдачів хліба.

Не багато було їх у мене, не багато цих безпосередніх зустрічей також в інших українських журналістів, але за всі ваші безпосередні відгуки й розмови щире вам спасибі, дорогі читачі. Цими зустрічами ми живемо довго, з цих зустрічей з вашими очима ми черпаємо наснагу й рішучість писати далі всупереч усім перешкодам і наперекір різним постановам.

Та ще спасибі нещирим критикам, що з мізерних партійних постів або з ідеологічних нор спроможні тільки метати образливі слова і „постріли з пера" в сторону нелюбих їм авторів, незалежно від того, що ці автори пишуть. Бо коли ці критики обурюються щирістю та безпосередністю писань того чи іншого автора, то це тільки додатковий стимул до щирішого писання і трактування читача, як рівнорядного співрозмовника. Коли ж вони обвинувачують автора в погоні за оригінальністю, цим вони тільки зміцнюють вимогу читача до всіх авторів: писати оригінально або принаймні вміти сказати відоме по-новому. Маючи до вибору між критиками у партійних тоґах і пересічними читачами, вдумливий журналіст вибере останніх.

Бо пересічний читач — це справжній критик, єдиний арбітр, співрозмовник і, нарешті, співавтор кожної статті; для нього вкладаємо в друковані слова іскру наших власних почуттів і вогонь наших переконань; йому присвячуємо наш стиль. Наш читач гідний такого трактування, бо він — український читач і трактує своїх авторів з гідною серйозністю, як українських авторів, незалежно від їхніх особистих недоліків чи слабостей. Він оцінює кожного з нас тільки на основі наших писань.

Думка про цього читача повинна прогнати всяку примару самотности. Віч-на віч з двома самотностями автор може сказати собі вголос:

„Саме тому, саме із-за цього читача, я можу надіятися на майбутнє, хоч і яке воно нетривале в журналістичному ділі. Адже сотні, може й тисячі, очей дивляться довірливо в мою сторону і чекають нового слова про нові справи по-новому сказані, на інший лад обмірковані. І як журналіст, я живу тисячами існувань моїх читачів. Колись, може, якийсь дослідник ритиметься в старих виданнях — часописах і журналах, щоб згодом за свою дослівну працю отримати науковий ступінь і відповідну університетську позицію; можливо, він між іншими писаннями знайде також ці статті чи коментарі. Тоді, можливо, перед очима того дослідника (як перед ще одним читачем) з'являться в його уяві десятки й сотні пар читацьких очей — синіх, чорних, зелених, брунатних, сірих, здивованих, схвильованих, може, обурених, а, може, й глумливо-недовірливих, але завжди допитливих очей давніх читачів давніх пресових видань з давно одшумілою тематикою. І в очах цих читачів, із-за цих читачів — багатьох людських існувань, які колись жили отими друкованими рядками, в уяві дослідника оживе також їхній автор. Дослідник, може, замислиться на мить, а потім запише в підручнику нотатнику: У своїх міркуваннях і твердженнях він нераз помилявся, але він завжди був щирий зі собою самим і зі своїми читачами; вони відчували-знали це, довір'яли йому і ніколи не розчарувалися в своєму довір'ї. . ."

Ось так, із-за читачів майбутній дослідник не могтиме промовчати і вас, авторе журналістичних статтей, коментарів чи нарисів, писаних принагідно і не для бібліотечних полиць. Ваші писання були викликані потребою дня, самим життям. І як частина життя, вони збережуться. Тому всупереч відомому твердженню, що „немає нічого старішого за вчорашню газету або минулорічний журнал", зв'язок між журналістом і читачами та майбутньою епохою тривальший, ніж можна було б здогадуватися. Більше того. Їдкі репліки та злосливі напади противників забудуться так швидко, як їх забуває читач — на другий день після прочитання репліки на газетній сторінці; а тепло, що лине з читацьких очей до автора, оживить пам'ять про читачів і авторів навіть у наступних поколіннях.

У кожного своя самотність. У журналіста — дві. Всі ми намагаємося закрити двері наших душ для тієї суперниці життя, що зветься самотністю. Змагалися з нею найбільші генії людства. Знав її універсаліст Й. В. Ґете, той таки ненімецький поет-мислитель, коли писав:

Wer nie sein Brot mit Tränen ass,
Wer nie die kummervollen Nächte
Auf seinem Bette weinend sass,
Der kennt euch nicht, ihr himmlischen Mächte.

Ihr führt ins Leben uns hinein,
Ihr lasst den Armen schuldig werden,
Dann überlasst ihr ihn der Pein;
Denn alle Schuld rächt sich auf Erden.

Знали гіркість самоти найкращі майстри українського слова. Іван Франко в такі хвилини закликав-остерігав інших робітників пера словами того ж Ґете: „Будь мужньою людиною і не йди моїми слідами!" На самотність він знаходив успішний лік — обов'язок служіння своєму народові. Тарас Шевченко знаходитв лік на самотність у задушевних уявних „розмовах" про славне українське минуле з запорожцями, гетьманами і гайдамаками, які — на крилах його уяви — прилітали з далекої України в його самотню хатину на чужині.

Український журналіст, який справді „живе душою" незалежно від того, де він перебуває — на Україні чи на чужині, має власний успішний лік на самотність; він може і повинен час від часу замислитись і згадати допитливі читацькі очі, що чекають його щирого слова. Усвідомивши існування великої громади приятелів, читачів-критиків, кожний український журналістів може сказати за Шевченком: „ Я не одинокий, є з ким в світі жить!"

„Сучасність".

СУЖК в складі КУК.

У своїм останнім комунікаті з липня ц.р. управа Спілки Українських Журналістів Канади, осідок якої знаходиться в Торонто, повідомляє, що СУЖК увійшла в склад Комітету Українців Канади, за статусом домініяльної організації. Офіційне прийняття СУЖК в склад КУК-а відбулось на засіданні президії КУК-а у Вінніпезі 7 липня 1967 р.

Членами Спілки Українських Журналістів є редактори українських національних часописів, журналів, співредактори і журналісти довільних дописувань.

Комунікат присвячує увагу і закликає українські часописи піддержати кампанію за фондами на потреби Світового Конґресу Вільних Українців. Кампанію за збіркою фондів на СКВУ проводить Комітет Українців Канади.

Спосіб репрезентації української моди на Експо

У Монтреалі на Експо-67 в окремій залі радянського павільйону, призначений для висвітлення фільмів про Радянський Союз та різних виступів, відбувається двічі на день показ українських мод. Велика заля не вміщає всіх цікавих подивитися на оригінальність української моди. Впродовж кількох хвилин заля наповнюється людьми. Ті, що приходять останні, спокійно, без нарікань розташовуються на східцях та підлозі. Легкого жанру російські пісні, що пливуть з голосників 15 хвилин перед початком творять атмосферу для показу українських мод.

99 відсотків глядачів переконані, що вони находяться в **російському** павільйоні й захоплюються **російськими** модами. Такому переконанню сприяє вміло препарована пропаганда, яку можна почути з кожної пояснювальної трубки біля кожного важливішого експонату та вичитати в кожному памфлеті, яких радянський павільйон має на багато більше, ніж павільйони інших країн. Хоч павільйон офіційно має назву СРСР, проте в поясненнях англійською мовою найчастіше вживається „рашіан" — російський. У памфлеті „Радянська Україна", наприклад, інформується українською мовою таке: „Київська Русь стала колискою братніх народів", а в перекладі на англійську мову це речення звучить дослівно так: „Старинна **російська** держава — Київська Русь стала колискою трьох братніх народів. . ." Це тільки один маленький приклад з величезної інформативної машини, що скарбами української культури та досконалістю мистецьких одиниць завойовує популярність і світову славу для Росії.

Показ мод складається з двох частин: фільм і оригінальне моделювання. На екрані синема в прекрасних кольорах відкривається Київський дім мод, Софійський собор та весь Київ у весняній красі.

Для моделювання спортового одягу вміло використано красу Карпатських гір, при цьому показано народнє та церковне мистецтво, відпочинкові місця, спорт на лижах, сплавку дерева тощо.

Скромні купальні костюми, оригінальні солом'яні капелюшики, модельки демонструють на пляжі. Сукні, костюми та зимови одяг — на вулицях Києва.

На закінчення фільму для показу українського народного костюму використано, як тло, художні портрети Тараса Шевченка, український орнамент, мозаїку та кераміку.

У другій частині Людмила Сальміна, працівниця Інтуриста, коментує показ мод англійською, французькою та дещо українською мовами.

Показ проходить під звуком оркестри. Музиканти — у вишиваних полтавських сорочках. Під звуки „Реве та стогне Дніпр широкий" виходить моделька у довгій сукні з елементом українського орнаменту, — несе хліб на вишиваному рушнику, вітає присутніх традиційним українським привітом. За нею дві молоді дівчини в народніх костюмах теж з хлібом. Сценку завершує ще дві дівчини у сукнях з модерною пристосованою вишивкою. Надзвичайний ефект цієї сценки псує співачка Петриненко, з'являючись на сцені в українському народньому костюмі і співаючи по російському „Широкая страна моя родная". Пізніше Петриненко збагачує програму українськими народніми піснями між виступами модельок.

Упродовж усього показу домінували елегантні літні, весняні та осінні жіночі костюми, зграбні чобітки, що кольорами дуже відповідали костюмам, та кокетливі футряні капелюшики. Були елегантні мужеські плащі, пальто, спортові й вечірні костюми.

Жіноче пальто, „Канадка" з капелюшиком, на зразок шапки канадського рибака та особливо вишуканий стиль плащика з білою шапочбілими чобітками й білою муфкою викликали велике захоплення у глядача.

Моделювались модерні сукні з елементами коломийської та карпатської вишивок, футряні капелюхи з великим рондо, костюми для зимового спорту. Була й сукенка „Гопак" — вузенька вишивана сукенка з шовку, а поверх коротенький приморщений у талії плащик з тієї ж матерії. Шалі з карпатськими візерунками та елегантні вечірні сукні.

Майже всі сукні мали такі цікаві назви, як: „Дніпрова хвиля" „Каштан", „Новгород", „Українська зима", „Дівчина з Коломиї", „Дівчина з Карпат" тощо.

На закінчення показано вечірні сукні деяких народів СРСР з виразним національним елементом. Між ними — Вірменія, Латвія, Азербайджан, Грузія, Росія і Україна.

Хоч моделюють не професіональні модельки, проте показ проходить з великим успіхом. Київські модельки на Експо — здебільшого студентки, є і мистці, і актори. Всіх їх — вісім. Не зважаючи на деякі російські прізвища мене за-

певляли, що всі вони українці. Ліна Дерев'яненко — художник гравер, Олена Вакулик — студентка Інституту легкої промисловости, Олена Крапович — тількищо закінчила середню школу, Тетяна Козеєва збирається вступати до Інституту іноземних мов, Ляля Компан — бібліотекар, Ольга Швецова — студентка Інституту народнього господарства, Юрій Дашенко — актор драматичного театру в Києві.

Галина Мухин.

ЦІКАВЕ В НАС І В СВІТІ

ГОРОБИНА

Знана всім горобина (мавтін-еш) має чудові властивості. Ягоди її містять велику скількість вітаміну С і каротину. Його зокрема у плодах горобини більше, ніж у моркві. Оздоровлюючі властивості її відомі здавна і були оспівані ще в стародавньому карельському епосі „Калевала". Тому вона й знаходить широке використання в народній медицині.

Дозріває горобина у вересні - жовтні. Обривають її до приморозків. У свіжому вигляді вона зберігається до весни, якщо ягоди зняти з плодоніжками і листям, розкласти шаром в 10—15 см. в холоднім місці.

Добре зберігається горобина й у сушеному вигляді. Сушити її слід при помірній температурі і достатній циркуляції повітря. З ягід горобини можна приготувати смачне варення (джем), сік компоти та настойку.

Плоди її також заготовляють на зиму, склавши в посуд і заливши водою, до якої можна додати мед, корицю, лавровий листок, гвоздику. Спершу всі складники переварити, вихолодити і тим сирупом залити горобину, мочені ягоди її дуже смачні.

З ГУМОРУ

СПРОСТУВАННЯ

Якось Марк Твейн у редагованій ним газеті вмістив досить гостру статтю на відомого шахрая і спекулянта. Стаття закінчувалась словами: „Містер Н. не заслуговує й того, щоб йому плюнути в обличчя".

Містер Н. звичайно образився і подав на Марка Твейна в суд, який постановив, щоб газета дала відповідне спростування. Виконуючи рішення суду, Марк Твейн надрукував таку заяву:

„Щодо статті про містера Н., вміщеній в нашій газетові то ми змінили наше твердження і заявляємо: „Неправда, що містер Н. не заслуговує того, щоб плюнути йому в обличчя, навпаки, містер Н. заслуговує на те, щоб йому плюнути в обличчя".

ЩО ПОДУМАЮТЬ СУСІДИ

Молода жінка, що купила на виплат футро але не виплатила всіх грошей, одержала такого листа від фінансового акціонерного бюра:

„Що подумають ваші сусіди, якщо ми визнаємо за необхідне прийти до вас і відібрати від вас футро?"

Через кілька днів це фінансове акціонерне бюро одержало таку відповідь від молодої жінки:

„Я обговорила, як ви радили, становище, що склалося з моїми сусідами і всі вони думають, що це буде ганебним вчинком з вашого боку".

КОМУНІКАТ

Управа Патронату НТШ Сарсель у Торонті повідомляє, що в ціли придбання конечних фондів на закінчення видання Енциклопедії Українознавства (потрібно ще приблизно $130.00 на 4 томи ЕУ) влаштовано 3 червня ц. р. в Торонті в готелі Роял Йорк зустріч громадянства з головним редактором ЕУ проф. д-ром В. Кубійовичем. Чистий дохід з цієї імпрези становить $22,580.22.

Цей успіх був можливий завдяки тому, що численні відпоручники наших організацій взяли активну участь в комітеті зустрічі і допомоги при розпродажу карт вступу, а наша преса і радіопрограми посилили безплатними оголошеннями нашу акцію. — Теж конечно відмітити жертвенну співпрацю наших бизнесовців, які розпродали більшу частину карт вступу.

Приємну несподіванку і велике враження зробила делегація 6 пластунок, які прийшли на зустріч, щоб особисто вручити проф. Кубійовичеві $818.94 на потреби ЕУ, як дохід з Пластового Ярмарку з цього року.

Присутних на зустрічі було 66 особи, в цьому 51 молоді.

Управа Патронату складає щиру подяку всім, які причинилися до цього замітного успіху за їх жертвенний труд, а одночасно закликає інші осередки нашого поселення в Канаді і США, щоб зактивізували у себе справу конечної скорої допомоги для закінчення видання виданя ЕУ.

Наш досвід, пропагандивний матеріял і нашу поміч радо дамо всім, які заплянують в своїй місцевості таку зустріч або схочуть зактивізувати придбання фондів для ЕУ в інший спосіб.

ЕУ — це найбільший культурний і політичний осяг нашої еміграції, це справа кожної українки і кожного українця, які через свої пожертви на ЕУ, що є внесками солідарности, стають співвласниками цього монументального твору нашої правди, а одночасно утверджують слід свого життя в списку жертводавців.

Якби кожний з нас скромно дав однотижневий заробіток як даток на ЕУ, то це напевно вистарчило би, щоб докінчити останні 4 томи ЕУ.

Маємо на еміграції 4 осередки НТШ, але одночасно маємо тільки одну ЕУ, яку мусимо закінчити. Наказом хвилі є, щоб всі наші науковці приєдналися для закінчення творчої продукції, а наше громадянство, щоб якнайскорше зібрало фонди потрібні на закінчення видання ЕУ.

Пожертви і кореспонденцію просимо адресувати:
Patronat NTSH-S, 16 Bracondale Hill Rd.,
Toronto 4, Ont., Canada.

За Патронат НТШ — Сарсель в Торонті, Канада:
Євген Ф. Борис, голова.
Наталія Закидальська, скарбник.

ДАРЕМНІ ПОШУКИ

Якось у ночі до будинку Бальзака заліз злодій. Переконавшись, що господар спить, злодій підійшов до столу і заходився відмикати шухляду. Зненацька пролунав голосний сміх. Злодій оглянувся і в місячнім сяйві побачив письменника. Незважаючи на переляк, злодій спитав:

— Чого ви регочете?

— А того, що ти серед ночі у темряві, шукаєш те, чого я вдень знайти не можу.

Наталія Кібець

По країні наших батьків

ПО ЛЕГЕНДАРНИХ МІСТАХ

Відвідавши Київ заглянемо в деякі міста Київської області. Територія Київської області — Київщину заселено дуже давно. Як нам вже відомо з древніх літописів, на цих землях існувала велика держава — КИЇВСЬКА РУСЬ. Київщина багата визначними місцями зв'язаними з важливими подіями в історії країни наших батьків.

З півночі на південь цю територію перетинає велика повноводна ріка Дніпро, яка ще з найстарших часів була основним шляхом сполучення, а в наші дні є не тільки одним з найзручніших транспортних засобів, а ще й дає енергетичну силу і відіграє значну ролю в економіці всієї України.

Беручи початок із могутніх джерел Валдаю (Валдайської верховини) несе свої води Дніпро-Славута через Смоленщину та Білорусію, вбираючи в себе води багатьох рік, що горнуться до нього і котить свої хвилі широкий та дужий по українській землі.

Якщо глянемо на мапу України то побачимо, що з правого боку тиха Припять несе води Ясольди, Случі, Стохода, Стиря, Горні, Словечни і підступає до Дніпра широкими гирлами. А з лівого боку Десна — красуня горне свій гнучкий стан до нього, вливаючи в нього води Снову, Сейму, Клевані, Остра.

А дивлячись на Дніпро з півдня на північ ви бачите розгалуження розкішної крони могутнього дуба.

Дніпро — життєдайна артерія України. Такої розмаїтої і своєрідної неповторної краси, як тут ви не зустрінете ніде. Зелені густі ліси й луги, соснові бори, золотисті піски порослі червоним шелюгом, а поруч голубі озера і яблуневі сади.

На полях блакитні, безкраї килими квітучого льону, а далі темноголубою хвилею плеще в небокрай люпин, зеленою стіною зводиться кукурдза, шумлять задумливі жита... І знову — ліси й переліски, і тихі заводі над якими гойдається очерет.

Багато цікавого можна знайти, мої юні друзі — мадрівники, подорожуючи районами Київщини. Серед Ірпинського лісу, що розкинувся на тисячі акрів особливий подив викликає могутній дуб — цар лісу, якому понад 700 років. Побували тут поетеса Леся Українка й композитор Микола Лисенко, знаменита артистка Марія Заньковецька, письменники Панас Мирний і Степан Васильченко.

Йдучи понад крученим Ірпенем зайдемо в село Демидів, якому понад тисячу років. Навколо нього височить близько 200 курганів німих свідків минувшини. На північний захід від київських круч, 6½ миль вище Києва височить село Вишгород — одне з найстаріших слов'янських поселень племені полян. Із знайдених решток городища видно, що Вишгород колись був людним містом і як свідчать літописні документи, тут була заміська (літня) резиденція київської княгині Ольги, Володимира і Ярослава Мудрого.

В часи Київської Русі це місто було міцно укріплене оборонними спорудами. Під час нападу татаро-монгольської орди Батія у 1240 році Вишгород зазнав великих руйнувань. З того часу місто занепало. Тепер Вишгород — село Києво-Святошинського району.

Руїни старих княжих будівель, які ще збереглися знаходяться під доглядом Академії Наук і охороняються як заповідник.

Приблизно 32 милі вниз по Дніпрі є великий затон для зимової стоянки пароплавів, що носить назву СВЯТОПОЛКІВ СТАН. Назва ця збереглася з 12 століття, коли на цьому місці був розташований табір київського князя Святополка Ізяславовича — внука Ярослава Мудрого. Тут стояло військо Святополка, що вело боротьбу проти половців та інших кочовиків, які прагнули поневолити „руські землі".

На високих придніпрянських кручах у 18¾ милях вниз по течії Дніпра потапає в садах і зелені село ТРИПІЛЛЯ. За часві Київської Русі, тут була фортеця, що захищала Київ від нападу половців з півдня. Ще і тепер тут збереглися сліди старих укріплень.

Недалеко від Трипілля лежить село Халеп'є, де наприкінці 19 ст. київський вчений — археолог В. В. Хвойко відкрив пам'ятки стародавньої культури, що дістала назву „Трипільської".

Матеріяли розкопок дають уяву про розвиток культури наших предків, що жили в Дніпровському басейні у II і II тисячоліттях до нашої ери.

В часи визвольних змагань літо 1919 року відважні сини України билися тут з більшовицьким військом обороняючи вступ до Києва.

(Продовження на ст. 19)

PROMIN

Vol. VIII, 10 ENGLISH SECTION October 1967

TOUR OF THE HOLY LAND

BY KATHERINE MISKEW

The author of this article, Katherine Miskew of Edmonton, Alta., was a member of a delegation to the International Council of Women Conference in Teheran, in May 1966. On her return she visited the Holy Land and other countries of the Middle East. In this article she relates her impressions. Ed.

The Holy Land countries of Egypt, Lebanon, Syria, Jordan and Israel, are a meeting land of contrasts. It is a meeting place of cultures and religions, a place where civilizations greet each other, where beliefs, languages and liturgies bow gravely to one another.

For centuries people have journeyed to the Holy Land to see for themselves the historic sites and sacred places spoken of in the Bible, to find a deeper understanding here where today's great religions had their origin.

EGYPT (Cairo): The population of Egypt is around 27 million, and Cairo, the capital of Egypt has a population of over 3 million. Religion 90% Moslems and 10% Christians and adherents of other creeds. Here the civilization of East and West, Christianity and Islam have met and merged and united their development forms, a continuous arc from the glorious past, lying in ruins, and through an extraordinary energetic present.

Egypt's "gift of the Nile", is essentially an agricultural country, and thanks to the favourable climate and the regular inundations of the Nile and irrigation, two and three harvests a year are possible. Here you come across camels and donkey-carts, alongside tram-lines, ancient mosques, Byzantine dome churches and high modern buildings. You can see city walls built in the Middle ages of Pharaonic stone, on which Mamelukes, Bonaparte Grenadiers and the globe trotter of the 20th century have carved their names. Egyptian history covers a period of some 6,000 years.

Of particular interest is the Mosque of Sultan of Hassan, showing Arabic architecture in Egypt dating from the 14th century, with a 282 foot minaret; also the Alabaster Mosque. The Citadel, a mountain fortress, which was built in 1176 from the stones of the small pyramids; the Giza pyramids, the sphinxes, the bazaars, the old university since 988 and now some new buildings, which hold 25,000 students from all over the Moslem world. The huge Egyptian Museum, which houses over 100,000 exhibits of Pharaonic art, including finds from the tomb of Tutankhamon, with precious jewelry and objects discovered. The great pyramid of Cheops in 446 feet high, 740 feet long and each side of the base covers 12 acres; contains over 2 million block of stone, averaging 2½ tons each in weight. The church of St. Sergius, and Egyptian-Byzantine bazilica, with the famous wood and ivory carving of the Birth of Christ. Tradition has it that the Holy Family found shelter here for a month, while Joseph works in the Roman fortress.

LEBANON (Beirut): A country of over 1½ million people, and Beirut the capital, with a population of over 600,000, is one of the most Western cosmopolitan countries of the Arab world. The Cedar tree is the emblem of Lebanon, and will be found at the centre of the national flag. The cedars of Lebanon date back to 4000 B.C., and are the oldest in the world. They were used in the building of Egyptian and Roman ships. This tree is one of the country's most precious relics.

If stones could speak, that miracle would happen in Lebanon. The number of great civilizations whose relics are piled onto this scrap of earth is impressive indeed. You are hardly out of Beirut, driving through by the Dog River to the ancient Biblos ruins, than the story of the world is before you told in the rock of Nahr El Kalb. The inscriptions of Egyptian Pharaohs and Assyrian Kings are still there to be seen, Nebuchadnezzar his conquest of Lebanon, Caraculla the laborers of the Third Legion from Gaul, the Crusaders, etc.

The little town of Biblos, whose temples are over 4,000 years old and now in ruins, was the commercial and religious capital of the Phoenician coast. Biblos gave its name to the Bible, and it is to Biblos that we owe the universal instrument for the dissemination of ideas; for it was within these walls that the first alphabet,

ancestor of all modern alphabets was invented.

The Jeita Grotto, is a geological curiosity, a marvellous show of colors and fantastic shapes, which can be visited only by boat upon an underground river nearly a mile long. Because of its naturally cathedral like proportions, it has been compared to the well known Belgian Grotto at Han. It is at Jeita that the Dog River, which brings drinking water to Beirut, has its source.

Other points of interest, the 10th century university, considered one of the finest law schools in Europe; the old and new cities of Beirut, museums etc.

Enroute to Damascus by bus, you pass hundreds of refugee camps, where Arabs from former Palestine live; the Canaan Valley (the land of milk and honey of biblical times), with orange and olive groves, banana plantations, etc., and then the *Baalbeck ruins.*

The Acropolis of Baalbeck is the largest and best preserved corpus of the Roman architecture left to us. Its temples dedicated to Jupiter, Venus and Bacchus, were built in the 2nd and 3rd centuries of the Christian era. The ruins present a majestic ensemble. One of the first mosques ever constructed by Islam, was raised at Baalbeck.

SYRIA (Damascus): The population of Syria is 3,518,391, and Damascus the capital, has a population of 374,700. Religion, mainly Moslem, then follow Orthodox, Catholic and Protestant. Damascus is the oldest continuously inhabited city in the world, dating back to 6,000 years. The great Oasis in which the city is situated according to legend, may be the site of the Garden of Eden.

One of the chief places of interest is the Omayad Mosque, originally the church of John the Baptist, built by Theodosius in the 4th century, and is now converted into a Moslem Bazilica. Azem Palace — the home of Judas, the chapel and home of Ananias — where Paul recovered his vision; the Tomb of Saladin; the place at the city gate where Paul was lowered in a basket to escape the Roman soldiers; St. Paul's church; the Museum of Damascus, and the street of Biblical times called "Straight", still one of Damascus' most important thoroughfares, running through the Grand Bazaar and connecting the old East and West Gates. To wander through these crooked narrow streets and bazaars is to get the real atmosphere of the East; the smell of spices and garlic, exotic perfumes, beautiful brocades, Oriental rugs, inlaid ivory and magnificent jewelry, along with American dime-store items. More fascinating still is the swarming mass of people representing every nationality imaginable, Arabs, Greeks, Persians, Druses, Kurds, etc., and the most out of place looking American and Canadian tourists.

JORDAN (Jerusalem): Population 1,400,000, and the capital is Amman, the ancient Philadelphia. Religion — over 85% are Moslems and about 12% are Christians. Besides Moslem and Christian Arabs, there is a small percentage of swarthy Copts, Persian Bahai, Circassians, Turcomons, White Russians, Greeks and over 200 Samaritans, who are descended from the Biblical times. A picturesque variety of costume, both secular and ecclesiastical, is worn by this diversity of peoples.

Jordan's history dates back to the earliest times. A succession of peoples have been conquerors in the land, from Canaanite days to the occupation by Ottomon Turks, which ended during the World War 1, and in 1937 Jordan, then called Trans Jordan, became an independent state, attaining its full sovereignity in 1946. Each race introduced new ideas, new pattern of social organization, new system of thought. Present day Jordan is the product of these great civilizations, which have left their imprint on the culture of the people, on buildings and monuments.

Jordan is only 37,000 square miles in area, and yet here in this compact country is the greatest concentration of religions, historic and archaeological sites in all the world. In Bethlehem Jesus was born, and Jerusalem is the city of his crucifixion, burial and resurrection. To Moslems it is the second holiest city of Islam, and the site of Dome of the Rock, is particularly venerated by Jews as the site of Abraham's sacrifice. In addition to its religious shrines, Jordan has one of the world's strangest natural phenomena — the Dead Sea, the lowest spot on earth, 1297 feet below sea level. In places it is 2600 feet deep and 6½ million tons of water fall into it each day. This sea contains 6 times as much salt as any ocean, and because of its saltiness, nothing can live in it, thus — the Dead Sea. Nearby are the "Qumran Caves", where a Bedouin shepherd hunting a lost sheep that strayed into a cave, accidentally discovered the "Dead Sea Scrolls" hidden more than 2,000 years ago by the Essenes, where a recently excavated town may also be seen.

At Jericho in the Jordan River Valley, is

the site of the world's oldest villages, where people lived as long ago as 9,000 B.C. Here also is Elisha's fountain, where the prophet Elisha turned bitter water into sweet. Close by is Mount Temptation, where Jesus prayed for 40 days, and the Jordan River, where Christ was baptised. Jordan also has one of the most unique of the world's travel attractions — the rose-red Petra, hidden away in a circle of rock mountains south of the Dead Sea. There is nothing anywhere quite like this mysterious rock-caved Nabateean city. In Jordan one can see more Greek Orthodox churches than of any other faith. In the 4th century Constantine, the first Christian Emperor and his mother Helena, built many Orthodox Churches and Shrines.

"According to tradition "Via Dolarasa" (Way of the Cross), Christ carried the cross from the Praetorium at Antonia to Golgotha. There are 14 stations, 9 stations along the route are marked by churches, chapels and tablets set in the walls commemorating the various incidents which occurred as Christ made his way to Golgotha, the other 5 stations are inside the church of the Holy Sepulchre. The Franciscan Fathers make the pilgrimage of the 'Way of the Cross' every Friday at 3 o'clock. The church of the Holy Sepulchre, a collection of chapels, has the tomb in which Christ was laid to rest after the crucifixion and is the most venerated shrine in Christendom. The actual rock for the tomb is covered by marble slides and is lit by 48 lamps, which are always burning, and is guarded by an Orthodox Monk. This is the 14th station of the cross. Opposite the Holy Sepulchre is the Greek Orthodox church built on the site of a Crusader's chapel. This is larger and more lavishly decorated than any other chapel in the Holy Sepulchre, and there are two Episcopal Thrones — to the north is the Seat of the Patriarch of Antioch, and to the south that of the Patriarch of Jerusalem.

The Greek Orthodox Patriarchate in Jerusalem is the oldest, 451 A.D. — the 96th at present. The Latin Patriarchate was established in 1099 during the First Crusade and fell into abeyance after the conquest of Acre in 1291, but was revived in 1847.

The Custody of the Holy Land dates back to 1335, which extends over Jordan, Syria, Lebanon, Egypt, Cypress and Israel. The Custody is an international body with about 450 friars belonging to 27 different nationalities. It runs 42 primary and secondary schools, with about 10,000 students, the majority of whom are given free education.

The Crusader's Church of St. Anne, built on the site which witnessed the birth of the Virgin Mary. Nearby is the pool of Bethesda, where Christ healed the sick man of palsy. What a surprize it was to see in the church of St. Anne a stone plaque on the wall written in Ukrainian „Пречиста Діво Мати нашого краю, вимоли у Сина Свого єдність і волю для українського народу" — (Українські жовніри у дорозі до батьківщини, Єрусалим, листопада 1, 1943 року).

The most noticeable building in Jerusalem is the Dome of the Rock, octagonal mosque, built on the ancient site of the Temple of Solomon in the 7th century to commemorate the ascension of Mohammed. It is the second only to Mecca as an Islamic Shrine. The general colour and the decorations of the interior is in exquisite taste. The Sacred Rock is surrounded by an iron grill. On this Rock Abraham is said to have been willing to offer his son Isaac as a sacrifice. Nearby is the Wailing Wall, a remnant of King Herod's Temple, where the Jews gathered for centuries to weep over the destruction of Jerusalem.

The Citadel, known also as the "Tower of David", occupies in part the site of the palace of Herod the Great. It is a group of towers erected on a massive structure at the bottom of a moat, forming a fine example of the ancient wall towers of Jerusalem.

On the Mount of Olives, which is ouside the walled city of Jerusalem, is a lovely panorama of the glistening white buildings, domes and minarets of old Jerusalem. On the Mount of Olives are the church of Pater Noster, the chapel of the Ascension, the multispired Orthodox church of St. Mary Magdalene, in which the beautiful inlay work was imported from Crimea. The church belongs to the American diocese. At the foot of the Mount of Olives is the Garden of Getsemane, a tiny grove of ancient olive trees surrounded by beds of flowers. Nearby is the Church of All Nations — every nation contributed something to this church.

The Tomb of the Blessed Virgin is considered among the oldest Christian churches in the world. The town of Bethany, where at the house of Simon the Leper, Christ was anointed.

Bethlehem the Church of Nativity, where the silver star in the pavement marks the site of Christ's birth, the Manger, the Grotto of St.

Jerome, the Milk Grotto chapel and the Shepherd's Field.

ISRAEL: Of Israel's 2½ million inhabitants, 2,155,500 are Jews, 179,000 are Moslems, 57,000 are Christians and 26,900 are Druzes. The major cities are Jerusalem the capital, with a population of 185,000, Tel Aviv the commercial and industrial centre, population 200,000, Beersheba capital of Negev, 58,000, Haiffa, the principal port 40,000 and Nazareth with a population of 27,000. It is the cradle of three great religions — Jewish, Moslem and Christian. This country was conquered and reconquered 14 times in thirteen centuries.

In Israel life is pulsing with activity. With the help of millions of dollars that have poured into Israel from Jews all over the world, and particularly the U.S.A. and Canada, and with their own unbounded optimism, they have made tremendous strides, especially in the last decade. The scientists at the Weizman Institute of Science at Rehovat, have also helped greatly, and where once stretched parched desert, scrub and swamp, now citrus groves, gardens and green fields flourish. Most of the Hebrew University buildings and museums have been built by bequests and donation from Jews from all over the world. Israel's watchword is "Together We Build, Together We Share".

Mount Zion — known for so many of the Psalmists songs of praise. Here is the traditional site of the Tomb of King David, also the Room of Christ's last supper with his apostles. Nearby the church and Abbey of Dormition, the site where Mary fell into her eternal sleep; Mea Shearim the ultra orthodox old Jewish centre. On Mount Herzl, overlooking Jerusalem, lies the Tomb of Theodore Herzl, the founder of modern Zionism.

On the city's western outskirts is Ein Karem, the traditional scene visitation and birth-place of John the Baptist, and is now a picturesque village. Nearby is the Russian Orthodox church, whose graceful domes can be seen for miles. Modern addition to the city include Israel's Parliament Building, the Hebrew University Buildings, National Museum, Hadassah Hospital and Medical Centre, House of the "Book Museum" — where the Dead Sea Scrolls are displayed and the giant structure of the Y.M.C.A.

Nazareth — the capital of Galilee, there is the church of the Annunciation, St. Joseph's workshop, Christ's Table, Mary's Well, where the villagers still draw water, bazaars, etc.

In *Capernaum* stand the ruins of world's oldest synagogue, in which according to tradition Christ taught; nearby the beautiful Sea of Galilee. A group of us took a boat trip on the Sea of Galilee. There were six ministers and one Catholic priest (from Winnipeg, Man., who is a chaplain at the Stony Mountain Prison). After travelling for a while, the boat stopped — one side facing Mount Beautitude — site of Jesus' sermon on the Mount, and a Presbyterian and a Baptist minister and the Catholic priest, each had a very short service. A most memorable and moving scene.

Cana of Galilee where Jesus turned water into wine is a unique spot. Cana of Galilee and Nazareth are predominantly Arab-Christian communities. Nearby is Tabgha — the church of Multiplication, scene of the miracle of the loaves and fish; Migdal, legendary home of Mary Magdalene. Further down is Mount Carmel, where Eliah confronted the priests of Baal; Mount Tabor, where Deborah and Baruk routed Sisera, and where also is the traditional site of the Transfiguration. On Mount Carmel is the Carmelite Monastery, and a beautiful panorama of the Haiffa harbour can be seen below. Nearby is the Golden-domed Bahai Temple, museum and the Persian Gardens.

Other points of interest are the port and ruins of Caesarea, which during King Herod's time (20 B.C.) was the Roman capital until the 5th century; Acre — Crusader's fortress of Richard the Lion Hearted; Tiberias — famous health resort since the Roman times, built on the banks of the Sea of Galilee (a fresh water sea); Beersheba — city of 7 wells of Abraham; Massada fortification — Jewish resistance to oppression; the Weizman Institute of Science at Rehovat; the various Kibbutz settlements. These are cooperative farm settlements which embody the spirit of harmony and brotherhood. Most refugees — many having lost their families, live on the Kibbutz settlements. Jaffa harbour on the Mediterranean shores is one of the oldest in the world. Here is where the Cedars of Lebanon brought by Solomon to build his Temple were unloaded. Tel Aviv — the modern city of 200,000 population, is also on the sunny shores of the Mediterranean. Tel Aviv is all present and Jaffa is of the past. Few twins have ever been so dissimilar. Tel Aviv "the hill of spring" in translation, was a sand dune 56 years ago; Jaffa or Joppa of antiquity, was named after Jophath, son of Noah, who established the town after the Great Flood.

ПО ЛЕГЕНДАРНИХ МІСТАХ

(Продовження з ст. 14)

На південний захід від Києва лежить місто Фастів. Під Фастовом переходили великі бої під час визвольної війни українського народу (1648-1654) проти поляків під керівництвом Богдана Хмельницького. Тепер Фастів великий залізничний вузол з паротягом депо і ремонтними майстернями. В місті є металообробний завод, тартаковий завод та ряд підприємств легкої промисловості.

Між Фастовим і селом Мар'янівкою височіє великий пагорб. Це „могила князя Переп'ята", про якого згадується у збірці „Руських Літописів" і інших документів часів Київської Русі.

У 1846 році цією могилою зацікавилася Київська археологічна комісія, в складі якої був Т. Шевченко. Він зробив ряд малюнків з розкопок. У його альбомі з малюнками і фольклорними записами позначено рукою поета: „На Перепеті. 1846 р. июня 22."

Не менше історичним містом, яке не можна оминути є БІЛА ЦЕРКВА. Про неї згадується в історичних документах 14 століття. Стоїть вона на притоці Дніпра — Росі. Багато грізних подій проминуло над Білою Церквою. Понад тисячу літ тому на високій горі, яку нарід і зараз називає „Замкова гора", Ярослав Мудрий збудував фортецю Юр'їв, що прикривала кордони Київської держави від половців. 1050 року на цій горі виросла з білими банями церква. Її було видно здалеку і люди згодом почали називати місто — Біла Церква.

Орди хана Батія спалили місто, але воно відродилося з руїн. В 16 ст. тут відбулася велика битва з татарами. Біла Церква була центром повстання проти польської шляхти в 1648-1654 рр. в ній була канцелярія гетьмана Богдана Хмельницького і тут формувалися його військові загони.

Понад триста років тому в січні 1654 року в Білій Церкві населення міст і сел Правобережної України присягнуло на вічну вірність союзові Козацької держави з московським царем, який обіцяв допомогу козакам визволитися від польського панування і як знаємо з історії московський цар не дотримав своєї умови, бо мав на меті захопити українські землі собі. Урочистість відбулася на міській площі, яка й досі носить назву „Волі", як пам'ятка ганебної зради московського царя проти Козацького уряду, щоб правнуки ніколи не забували про те, що Москва ніколи не була і не буде другом Україні.

Поблизу Білої Церкви є пам'ятка садово-паркової культури кінця 18 ст. „ОЛЕКСАНДРІЯ". Парк розташований на лівому березі річки Рось на площі 444.6 акрів. В паркові ростуть понад 110 порід дерев. Із рідкісних: іспанська і каліфорнійська смереки, японська софора, тсуга канадійська, катальпа, дуб червоний. Є тут і дуби велетні яким до 300 і більше років.

Недалеко від Білої Церкви лежить містечко Тахтемирів, колись Гетьманська столиця. В сточищі Росі лежить місто Сквира і старе козацьке місто Чигирин.

На березі річки Рось стоїть місто Богуслав, яке належить до давніх княжих городів. Відоме вже з 1032 року, як важливий оборонний пункт Київської Русі. В стародавньому місті Богуславі нібито жила оспівана в українських думах Маруся Богуславка.

Загляньмо і в Переяслав або Переяслав-Хмельницьке, як тепер його називають. Це місто було засновано Київським князем Володимиром Святославовичем. Про назву міста існують різні легенди. Одною з них є про боротьбу Кожум'яки — слов'янського воїна з печенігом, якого він побідив скинувши з сідла. Молодий Кожум'яка „переял славу от печенегов". Звідси і пішла назва „Переяслав".

З погляду воєнної тактики тих часів Переяслав був розташований на дуже зручному для оборони місці. З двох боків Переяслава текли річка Трубіж і її притока Альта. З третього боку він був захищений глибоким ровом.

Після розпаду Київської Русі на окремі феодальні володіння Переяслав став столицею удільного Переяславського князівства. У 12 ст. тут князював Володимир Мономах. Кочовики не раз завдавали великої шкоди старому місту. В 11 і 12 ст.ст. на Переяслав багато разів нападали половці. В 1239 році місто зруйнували і спалили монголо-татарські орди Батія. Лише в 17 ст. Переяслав почав швидко відбудовуватись. В 1630 році українські козаки вели боротьбу з польською шляхтою за Переяслав і розгромили їх. На чолі повстання стояв Остряниця. Козаки воювали під проводом Тараса Трясила.

У 18 ст. Переяслав став великим торговельно-економічним містом Лівобережної України. Тут було зведено кілька монументальних споруд. Серед них: Михайлівський манастир і Вознесенський собор (1695-1700 рр.).

Розвиток культури на Лівобережній Україні сприяв відкриттю в ряді міст, крім початкових шкіл, ще й колегій (середніх навчальних закла-

дів). Така колегія була відкрита на території Вознесенського манастиря. В другій половині 18 ст. в ній викладав видатний український філософ і поет Григорій Сковорода.

У 1845 році в Переяславі, у свого друга міського лікаря Козачковського жив Т. Шевченко. Тут він написав свій „Заповіт", поеми „Наймичка" і „Кавказ". В селі В'юниці недалеко від Переяслава, куди він любив приїжджати писати з натури, поет написав „І мертвим і живим і ненародженим землякам моїм...", „Холодний яр", „Три літа" та інші. Під кількома творами Т. Шевченка стоїть підпис: „с. В'юница, 1845 р." В домі Козачковського зараз історичний музей, а вулицю на якій він стоїть назвали „Вулицею Заповіта".

Київ, як старовинне українське місто і Київщина багаті на ріжні історичні пам'ятки. Чужинців вражає мальовничість Дніпра з його крутими схилами та гранітними набережними. Розкішю зеленоквітастих скверів та парків, а нам з вами дорогий він тим, що крім всіх його зовнішних прикрас та історичності в ньому жили дорогі для нашої пам'яти люди. Іван Франко вперше побував в Києві в 1885 році. Тут він встановив перші особисті контакти з Миколою Лисенком, П. Житецьким, С. Тригубовим і інш. В 1881 році Леся Українка вперше приїхала до Києва дівчинкою. Їх відвідував поет і драматург М. Старицький і М. Лисенко. Відома артистка Марія Заньковецька жила також тут. А М. Леськів (російський прозаїк) писав у своїх славнозвісних „Печерських актиках" — „...в Орлі я лише народився і прожив дитячі роки... Все моє життя включно з молодими роками пройшли в Київі... Я є відданий син Києва". Багато визначних українських діячів і науковців перебувало в Києві, лише наприклад не увіковічнили їхніх імен в українській столиці. Зайди знайшли місце в ньому, ріжні Карли Лібкнехти, Карли Маркси, Ватутіни і подібні їм.

І не лише на Київщині, по всій Україні переважають чужинці, для них і час і місце.

Міннеаполіс, Мінн.

Н. Кібець.

Вісті з центральної управи

Перше поз'їздове засідання членок нової центральної управи Союзу Українок Канади відбулось в середу, 13 вересня в приміщенні Інституту Св. Володимира в Торонті.

Наспіло ряд ділових справ, над якими відбулись наради, ухвали та рішення. По відділах почався сезон організаційної праці. Центральна управа приготовляє обіжник, в якім подасть головні рішення з'їзду, а у зв'язку з ними і пляни та проєкти по відділах.

НОВЕ ПРИМІЩЕННЯ КАНЦЕЛЯРІЇ

У зв'язку з урядовими обов'язками поодиноких членок центральної управи, канцелярію Союзу Українок Канади перенесено з Гамільтону до Торонта. Управа винайняла приміщення для канцелярії в будинку Інституту Св. Володимира на вулиці Спадайна під числом 651.

ПРЕДСТАВНИЦІ СОЮЗУ УКРАЇНОК НА СКВУ

На Світовий Конґрес Вільних Українців, який відбудеться в Ню Йорку в м. листопаді ц.р. Союз Українок Канади будуть офіціяльно заступати: голова Леся Хорош Ґреґорі, д-р Ганна Янішевська, секретарка, та інші пані. Доповідь від Союзу Українок Канади на Жіночій Сесії на конґресі виголосить д-р Ганна Янішевська.

РОЗСИЛКА КНИЖКИ „ДОРОГАМИ СОРОКРІЧЧЯ"

Центральна управа приступила до розсилки по відділах книжки „Дорогами сорокріччя". Це один з виконаних проєктів у сторіччя Канади. Книжка у двох мовах — українській і англійській — для поширення між членками. В супровідним листі до зарядів подано всі потрібні інформації у зв'язку з продажем примірників.

ЦІНА ЗВИЧАЇВ

Давній мексиканський звичай вимагає, щоб молодий, молоду... викрав. І хоч „викрадання сьогодні вже є тільки церемонією, мексиканці вірно виконують її перед кожним весіллям.

— x —

Дівчата наречені Східніх Гамаліїв носять увесь свій „посаг" на собі. Складається він з величезної кількости разків намиста, монет, нанизаних на мотузок, і чималих кілець в ухах.

— x —

За традицією багатьох народів Африки й Азії наречену можна тільки купити. Платять готівкою, або різними предметами. У Мелапезії, наприклад, дружина коштує близько 200 разків намиста з черепах. На виготовлення такого намиста йде близько 800 робочих днів.

— x —

Закохані хлопці з племени Макуа в Африці приносять своїм обраним дрібні гарні камінці: причому цю колекцію тримають у роті. Якщо дівчина камінці прийме, заручини відбулися.

Іван Боднарчук

ПОКОЛІННЯ ЗІЙДУТЬСЯ

(Продовження з ч. 8-9)

Михайло підвів очі на Одарку й вона від цього погляду зніяковіла, опустила очі вниз, а потім зосередила свій погляд на Михайловому перстні, на якому вирізьблений був тризуб.

— Ну то оповідайте, де працюєте? Як проживаєте? Ніде вас не видно. Кажіть як любиться вам наша Канада?

— Канада нам любиться, не знати тільки чи ми їй любимося?

— Мій батько також так казав.

— Ваш батько також любив Україну? А до речі, чи ви би хотіли поїхати в Україну?

— Він, небіщик, уставав і лягав з Україною на устах. І як не дивно: в Україні прожив усього 12 років, а тут п'ятдесят і не переключився... Не переставав співати „...дай нам, Боже, добру путь-" Чи я хотіла б поїхати в Україну? — звичайно, що так. Але я не думаю, що я залишилася б там жити. О, ні! Кажуть, нема краще, як у Канаді.

— Вас тримає тут добробут.

— Добробут одне а друге — тут моя батьківщина...

— А моя батьківщина там. І я не проміняв би її ні защо в світі.

— А от, проміняли за волю.

— Ні, ні защо. „Немає другої України, не має другого Дніпра".

— Ви вірите, що скоро повернетесь в Україну?

— Вірю.

— Мій батько також вірив.

— Віра без діл мертва.

— А що зробите? Ходитимете в унрівських плащах з пагонами й співатимете: „Хлопці підемо, боротися за славу, за Україну, за рідні права — державу?" Від цього ще Україні не бути.

Михайло дивився на Одарку, прискуливши око, — посміхався:

— Смішненька ви! Єй Богу, смішненька! Мені подобається оце ваше наслідування нас. Ану, ще раз так! З вас добра акторка.

— Я серіозно говорю.

— А мені смішно від цього.

— Хай вам не буде смішно. Ви взагалі, якісь смішні — романтики. Звикли жити мріями. А тут треба намацати грунт. Наші батьки також приїхавши сюди, довго не скидали своїх кожухів; на свій лад будували хати, але пройшов час і вони здались: пристосувались до життя, здали свій одяг у музей. Одного не здали — своєї душі.

— Належу до тих, що не легко здаються і гидують усяким пристосуванством. Бо й серед нас немало є таких, що вже пристосувались. І мову опанували, й на роботі гарно влаштувались, і поженились — словом — уросли в ґрунт по вуха. Це, звичайно, легше. Тяжче зберегти себе й чимсь прислужитись своїй батьківщині. Адже ж ми зобов'язані їй...

— Не будьте духоборами.

— Ми не духобори, але знаємо свою місію.

— Краще вже будьте звичайними людьми, чим маєте вдавати з себе якихось місіонарів. Уявіть собі, що й перед вами були вже тут люди й вам немає потреби протоптувати свіжих стежок.

— На своїх стежках ви занадто сканадійщились.

— Попрацюйте над нами! Зробіть нас кращими!

— Не оплатиться шкіра за виправу.

— Поживете й ви такими станете. Ви ще пізнаєте нас. Побачите нас очима своїх дітей. Ваші діти нас краще зрозуміють. І пристануть до нас.

— Діти мають бути такими, як їхні батьки. Краще, коли вже ми з вами будемо йти двома шляхами, хоч і до одної цілі.

— Це не совісно. Ми помагали вам дістатись сюди. Вірили, що скріпите наше життя, поможете нам стати кращими українцями, а ви...

Михайло підвів очі на Одарку. Одарка хвилювалась. Він поклав свою долоню на її руку.

— Ми ще зійдемось — сказав.

— Хіба наші покоління, — посміхнулась Одарка. Наше життя попливе тут і без вас. Ваші діти не будуть такими, як ви. Пройде час і Україна виросте й ані ви її, ані вона вас не пізнає. Скоріше чи пізніше вам треба буде запускати коріння в цей ґрунт.

Михайло дивився на Одарку. „Чого ця дрібка людина хоче від мене? — думав — вона хвилюється, переживає. Їй щось болить." Повз них проходили люди, проскакували мелодії і світла. Вони були задивлені на себе й заклопотані чимсь одним, нікого не помічаючи навкруги.

Одарка допивала каву. Михайло слідкував за кожним її рухом; вдивлявся у вираз обличчя, важив її віддихи: „канадійка українського ро-

ду!" Йому хотілося збагнути її цілу, розкласти на окремі молекули: скільки в ній нашого українства, скільки тутешнього і загально-людського. Скільки органічного й набутого? Котре в ній переважає? Як розмежувати це?

Допивши каву, Одарка перепросила Михайла й поспішила до телефонної будки.

— Я тут, мамо!.. Скоро буду вдома... Нікого, тут цей Михайло, цей чудило. О, як би ви зараз побачили його! Шкода, що я не взяла апарату. Чистий вам Свідок Єгови. Смішний він — удає з себе апостола. Та хіба він винен, що його так скривлено? Він випрямиться. Я сама його пофіксую. Запустив собі вуса! І борода покільчилася.

Поки Одарка була в будці, Михайло наводив лад у своїх записках. Нотатник у чорних обкладинках — це його домашня бухгальтерія, адресар, денник: спостереження, враження і різні помітки.

Оця смаглява Одарка з круглими очима й орлиним носом стала уводити його в невідомі досі лабіринти канадійського життя. Кожною хвилиною вона наближалася, освоювалась, напрошувалась із своїми поглядами до наївности втискалась в душу.

„Отака собі нитка береться мене — вояка пришивати — думав Михайло — тендитними пальчиками береться розстибати плаща, розперізувати з паска; перестроює мене на свій фасон. Отакий собі малий завойовник! — став посміхатися Михайло сам про себе.

— Тож ви, Одарко, конче хочете мене роздягнути із мого унрівського плаща — продовжував Михайло, як Одарка вернулася з телефонної будки — заваджають вам мої довгі поли!

— Авжеж, що так!

— Яке ви маєте право на це?

— А таке, що я тут господиня, а ви гість. І гостя роздягають. Роблять, так зване — уведення. Чули про це?

— Ні.

— Це прийнято в нас серед молоді на наших університетах: новакам улаштовувати уведення. Зав'язують їм очі і водять їх по різних закамарках, підставляючи під ноги різні барикади. Це для того, щоб людина прозріла й навчилась виминати на життєвій дорозі всякі перешкоди. От цього й вам треба.

— А мені то й очей не треба зав'язувати, бо й так вони в мене тут зав'язані, на барикади я часто натрапляю. Так, що само по собі все воно йде тут традиційним шляхом. Але це мене не заломить, а навпаки — загартує.

— Так, а все ж таки я мала б охоту поводити вас тут на шнурочку по різних закапелках.

— Ви вже й так ведете — посміхнувся Михайло.

— Та не вже! Що я чую? Дуже мені приємно. Тільки це якийсь невидимий шнурочок.

— Невидимий! Отож то й небезпека, що невидимий.

— Не дайтесь!

— Пробую не датись.

Вони ще довго говорили: сперечались, жартували й жартком смішком багато собі правди сказали.

Вийшли до авта, збирались у дороогу.

— Ну то куди завезете мене, Одарко?

— Куди захочете?

— А лайснес маєте?

— Ви хіба хотіли сказати лайсенс.

— Знов тієї самої! А яка різниця: лайснес чи лайсенс, аби в добру путь.

Їхали. Одарка на всі лади обговорювала слово „лайсенс", сказала анекдот зв'язаний із цим словом й не переставала сміятися з Михайлового „лайснес". Михайло радів, що одним словом удалось йому так розсмішити Одарку. Сміх цей більше скидався на втіху, як якубудь іронію.

Після цього Михайло багато разів зупиняв Одарку на її мовних прогріхах, щоб відплатитись їй за насмішки над його англійщиною й від цього багато було гумору і втіхи. Ці насмішки й сперечання кінчилися піснею. Одарка включила радіо й на хвилях етеру прибилась сюди ширококрила пісня:

„Ой у полі вітер віє, а жито половіє
А козак дівчиноньку та вірненько любить
Та сказать не посміє..."

Вони обидвоє вступили в цю пісню, і їхні голоси чудово зливалися в гармонії хору. Тут Михайло зрадив ще один укритий свій хист доброго співака. Одарка не могла налюбуватись його співом. Ще і ще! Пісня за піснею десь з далеких просторих ланів — невтомна й щира спішила у світ, стугоніла в шибки, сідала на дерева й дахи, єднала й кріпила розгублених серця — привертала загублених.

— Сумовиті якісь оці наші пісні. Ми тут у Канаді співаємо їх у приспішеному темпі, щоб зробити їх жвавішими й веселішими, а вони... — А вони не даються — додав Михайло до Одарчиної репліки — пісні шукають свого ґрунту. Вони творилися в різні часи й настільки

ЛИНКИ

Чудовий осінній день. Небо напричуд чисте — блакитне, блакитне — ні хмаринки. Дніпрові води відсвічують блакить неба. Стою й дивлюсь в далечінь і хочеться забути всі турботи, що лежать на всій твоїй істоті.

— Нараз, товаришу інженере, де ци ви із своїми думками?

— Верніться на землю!...

— Хочете линків на обід?.. Для доні вашої...

— Сердечно дякую, ви завжди щось найдете для мене. Краще понесіть до дому — відповіла я.

— Не турбуйтеся, я й для себе буду мати. Дивіться які гарні. В сітці тріпалося три линки.

— Ви ж у нас одна — жінка... Та до того ж... Далі він не доказав.

— Будете іти до дому, я лишу їх на контрольній.

Трудовий день минав, наче б мало минати і все пережите за цей день, але родина, умови і обставини в яких живеш і працюєш нагадують про все...

В трійку з'їли вечерю — ласували смачну юшку з линків. Мама пішла до кухні мити посуд, а я, як завжди з донечкою на руках відпочивала — читала байочки, або щось оповідала. На цей раз моя думка була чомусь на тартаковому заводі, де я працювала, коли заарештували чоловіка. Зжилася з тими людьми за два роки. І розповіла я доні за тих людей, яких позбавили надбаного тяжким трудом господарства і мусіли вони приховуючи свої імена працювати як і я на тартаковому заводі тяжко заробляючи на денний прожиток для своєї родини. Нагадували вони мені галузку з верби. Зломить її бурею, а якась добра рука візьме та й вткне її в землю, та ще й полле і виросте з неї знову дерево, яке в негоду, або спеку дасть притулок подорожньому. Багато людей зустріла я там. Не раз допомагали вони мені, співчували моєму горю. Оповідаючи незчулася як задрімала. І сниться мені, що сидимо з Васильком на березі Дніпра і ловимо рибу. Василеві одна за одною чипляється, а у мене нічого. Дивись, який ти щасливий, з заздрістю сказала я. Він засміявся і нічого мені не відповів.

В повітрі почала відчуватися свіжість. Сонце зайде за хмари, то знову вийде. Хмари стали громадитись все густіше й густіше. Десь далеко чулися розкати грошу. Нараз так загреміло, страшна блискавка прорізала небо. Полив дощ. Я схопила доню і швидко положила її на пісок стараючись прикрити її собою.

— Васильку, іди до нас ближче! — Кличу я.

Піднімаю голову, оглядаюсь і ніде не бачу його.

Що за дивина, де ж він подівся?..

Видно від сильної зливи і страшного гуркоту грому я проснулася. Біля мене стояла мама і намагалася мене розбудити.

— Доню, хтось в двері стукає, та пізно вже, боюся відкривати. Стукали настирливіше. Я передала сплячу доню мамі, а сама пішла до дверей.

— Відкриваю. Передімною агент НКВД. Світло від п'ятьдесят ваттної жарівки відблискувало то на козирку, то на цівці рушниці. Я навіть спитала — що він хоче.

— Гражданка собирайтесь. Возьміть пашпорт з собою. Без речей. Мамині очі наповнилися слізьми. Жах застиг на її обличчі. А в мене в думці — чи надовго?

— Що буде з ними?

Накинула хустку і пішла.

Наталія Кібець.

Україна, вересень 1939 р.

вірні і щирі, що не губляться... На чужині вони ще тужніші.

Вмовкли. Вулиці підносили їм ліхтарі, над світлами, деревами й дахами гнався за ними місяць.

— Куди ж ви мене, Одарко, везете?

— Не питайте, майте довіря до мене й мого лайснесу.

— І знов цей лайснес. На біду я собі його сказав. Щоб мали ви над чим посміятись.

— Ой, ви дуже потішні із своїм лайснесом!

— Так, як ви із своїм — „він іде від школи"...

— Потіштеся ще, бо більше уже так не скажу.

— То щось інше скажете. Скажете — „він тут не є".

— Ні, я скажу: його тут нема. А ви кажете „нема" і „є" — „немає". Як це? як нема то не є. То вже краще сказати — він тут не є, а не немає.

І знов мовна дискусія, сперечання і багато втіхи.

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

МОЯ ПОЛИЧКА

Візьму пилку і рубанок,
Настругаю гарних планок
І зроблю собі поличку,
Дерев'яну, невеличку,
Книжечки там поскладаю,
Що татусь мені купляє.
Треба швидше підростать,
Щоб я сам їх міг читать.

О. Журлива

Віра Бужаровська

СОН З ДАЛЕКИХ ГІР

Була у бабусі онука — вертляве та непосидюще дівча. Бувало, увечері ляже в постіль і одразу ж до бабусі щебече:

— А мої очі не сплять. Вони не заплющаться, аж поки я не почую казки. І сон до мене сам не прийде, бо його покликати треба...

— Звідки ж я його покличу тобі? — дивується бабуся.

— Ага, звідки... З далеких гір, — каже онука. — Сон живе далеко, далеко в горах. Піди й поклич його, тоді я ляжу й одразу засну.

— Як же я, така стара, побіжу в таку даль? Та я й зарік не впораюсь!

— Все одно, — наполягає онука. — Можеш ходити хоч рік, хоч два. За мною не журися, поки ти прийдеш, я гарненько пограюся, почитаю книжечку...

— Що ж, хай буде по-твоєму. Спробую вже привести тобі сон з далеких гір. Не так воно вже й важко.

— Правда, бабусю?

— Правда, правда. Є у мене добрий приятель, звуть його вітром. Покличу я його, він швиденько й віднесе мене на своїх крилах у саме поле.

— Але ж, бабусю, — невдоволено морщиться онука. — Хто тобі сказав, що мій сон живе в полі? Адже він в горах!

— То нічого, що твій сон живе не в полі, — відповідає бабуся. — Головне, добратися мені в поле, а там уже пусте діло. Коли ми з вітром опинимося в полі, я покличу всіх жучків, комах і метеликів, бо й вони мої друзі, а потім попрошу їх назбирати у полі багато-багато квітів. З тих квітів вони сплетуть мені мотузку і вже тією мотузкою я й піднімуся в гори. Візьму твій сон за руку та й приведу до тебе, щоб ти заснула.

Та онука морщиться знову:

— Але ж мій сон живе не в цих горах, а зовсім в інших, аж на краю світу, — каже вона. — Про ті гори навіть моя вчителька не знає!

— То не біда, дитино, — спокійно відповідає бабуся. — Я знаю, що твій сон живе не в цих горах. Але в них живе ще один мій приятель — великий-великий орел. Ми з ним давні друзі, і йому зовсім не важко буде зробити мені маленьку послугу. Понесе він мене так само, як і вітер, на крилах, і ми таки розшукаємо твій заблуканий сон. Орли дуже люблять героїчні пісні. Я заспіваю йому ось цієї:

„Ой ти, орле-брате, та звитяжна птице..."

Бабуся співала й співала доти, доки сон не прийшов і не склепив очиць її маленької вередливої онуки.

З македонської переклав
А. Лисенко.

ВИРІЙ КЛИЧЕ

Сумно в полі, журно в гаї:
Ходить осінь по землі.
Жовте листя облітає,
Відлітають журавлі.
І курличе, ключ курличе:
„Нас далекий вирій кличе".

Чує ще землиця-мати —
Ген десь лебеді ячать...
Ой як тяжко проводжати
І як радісно стрічать.
Та курличе, ключ курличе:
„Прощавайте, вирій кличе!"

А порою запашною
Нам тепло встеляє путь.
Недаремно ж нас весною
Всі веселиками звуть.
І курличе, ключ курличе:
„Не назавжди вирій кличе".

Галина Демченко

ВЕРТОЛІТ

Що злітає прямо вгору,
В небі висне без опори,
Наче жук, гуде між віт?
Відгадали?

Вертоліт.

Кузьма Гриб

ДМИТРИКОВІ ФОКУСИ

Вибіг Дмитрик з грядок, де огірки зеленим огудинням всю землю вкрили, а Надійка побачила і кричить:

— Я мамі скажу, що ти на грядках топчешся!

Дмитрик став проти неї, руки назад сховав, а сам сміється:

— А от і не скажеш!

— Скажу! Скажу! — плеще в долоні Надійка.

Дмитрик закотив очі під лоба, схилив голову, наче той баранчик, що буцатися намірився, і до дівчинки:

— Тоді не скажу тобі, яке чудо я вмію робити.

— Ти не вмієш чуда робити, ти мене дуриш, — відповіла сестра.

— Не вмію? — примружив ліве око Дмитрик, а правим через плече зиркає.

— Що там у тебе, Дмитрику? Покажи, покажи! — просить Надійка.

Дмитрик смикнув рукою з-за спини.

— Глянь, — таємничо шепоче їй. — Бачиш, яке я чудо зробив?

Подивилася Надійка — і очам своїм не вірить: у білій пляшці зелений огірок лежить. Та такий великий, що аж боками об скло обіперся.

— Як ти його туди запхав? — питає Надійка. — Адже в шийку тільки палець улізе, а огірок, як мій кулак. — І сестричка міцно стиснула на долоні рожеві пальчики.

— Чудо-юдо! — махає перед її очима пальцем Дмитрик. — Хочеш, і тебе в пляшку можу запхати!

— Дмитрику, не дури, а скажи, як це робиться! — скаче перед ним в нетерплячці сестричка.

— Це таємниця... — приклав Дмитрик палець до порепаних на сонці й вітрі уст. — Треба мати силу чародія, як Йосип Магомет чи Мічурін, — тоді що хочеш зробиш.

Через хвилину з пляшкою в руках, де зелено виблискував свіжий огірок, Дмитрик вибіг на вулицю. За ним малим козеням скакала Надійка. На вулиці всі цікавилися огірком у пляшці. Навіть дорослі дивувалися, хитали головами й казали:

— Ну й Дмитрик, ну й витівник!

— Завтра я ще три огірки в пляшку зажену, от побачите! — хвалився Дмитрик. — Тільки не зразу покажу, а через три дні!

Коли лягли увечері спати, Надійка довго не могла заснути і все думала: „Як це Дмитрик буде такі великі огірки та вузенькою шийкою в пляшку заганяти? — мучилася, думала, а питати не хотіла. Знала: все одно братик не скаже. — От якби побачити завтра, як він це чудо буде робити!.." — позіхнула дівчинка і заснула.

Вранці прокинулася Надійка і вже забула про Дмитрикове чудо. Грається собі в саду, з квітів вінок плете. Чорнобривці, купчаки, барвінок стрічкою, як веселка після дощу, переплелись. Любо глянути. Наділа віночок на голову, йде городом. Аж глянула, а там Дмитрик на грядках порається, та все позирає навкруги, чи не підглядає хто.

— Це він чудо робить: огірки в пляшку запихає, — подумала дівчинка, а сама тихесенько підійшла ближче, за листатим соняшником причаїлася... Дивиться, а що там Дмитрик робить, не розбере.

А Дмитрик закрив пляшку огудинням і пішов. Надійка й шусть на грядки! Дивиться, а на вогкій землі пляшка лежить, зеленим огудинням укрита, у пляшку через вузьку шийку разом з огудинням маленький пуп'янок, ще з квіточкою на кінці, запханий.

— Ага, от який ти хитрий, — шепоче Надійка. — Он який ти чарівник. Маленький запхав, а він там і виросте! Тепер я сама цей фокус зроблю!

І побігла дівчинка до хати шукати пляшку. Принесла. Знайшла пуп'янок, що міг ще в пляшку залізти, запхала його через вузьку шийку з огудинням.

— Рости! Казав Дмитрик, що через три дні треба навідатись, — і Надійка загорнула пляшку листям, озирнулася таємниче, обережно, щоб не м'яти огудиння, пішла з грядок.

Довго тяглися ті три дні, терпець уривався в Надійки, дуже хотілося заглянути на грядки: як там огірочок в пляшці росте? Але не йде, боїться, щоб Дмитрик не запримітив її хитрощів.

Ось, нарешті, і три дні минули. Прийшли батько й мама з роботи. Дмитрик до них:

— Стійте тут, тату й мамо, я зараз вам чудо в пляшці принесу! — і хотів бігти. А Надійка хап його за рукав:

— Підожди, ось я тобі чудо покажу! — і виймає з-за хвартушка пляшку, а в ній огірок.

— Ось вони, чари твої! Тепер і я можу їх робити!

Дмитрика наче вжалив хто, так розсердився. Але потім всі почали сміятися. Засміявся і Дмитрик.

РАДІОПЕРЕДАЧА „КВІТИ УКРАЇНИ"

Пані Марії Орищук з нагоди 40-ліття Жін. Тов. „Доньки України", Монтреал, 25-го листопада, 1966 р.

Колись то давно у підніжжю гори випрснуло мале жерельце. Вода із нього непомітно плила день і ніч аж... в струмочок перемінилось. Плила вода тим струмочком, підгірську природу різьбила. Щораз швидше, щораз бистріше, щораз сильніше об беріг вдаряла аж потічком стала. В своєму дальшому бігові потічок могутнів і в ріку перемінивсь. Краса ріки додала чару карпатському видові... Шум води збагатив симфонію гірських звуків, а мінерали води кормили рослини і дерева та кріпили їх до дальшого і буйнішого життя. В часі воєнної хуртовини Карпатська ріка була прибіжищем спокою і ліком для змученого, а часом і пораненого вояка.

Така саме дія природи пересувалась перед моїми очима, коли я проходила сторінку за сторінкою, етап за етапом, Жін. Товариства „Доньки України" при Соборі Св. Софії у Монтреалі, якого сорокліття будемо святкувати в неділю, 27-го листопада, 1966 р. Серед несприятливих умовин, серед чужого оточення, в обіймах біди спричиненої безробіттям і загрози асиміляції, випрснуло в Монтреалі джерело цілющої води а саме: заснувано товариство Українського Православного Сестрицтва. Релігійно-національна ідея кинута між жіноцтво була тою цілющою водою, що під впливом не природніх сил, а відданій праці малої горстки жінок, розвивалась і добігала до всіх закутків українського жіноцтва. Силою джерела була д-ка Леоніда Слюзар, дружина відомого душпастиря о. Володимира. Як основниця і діяльна голова на просторі 14-ти років, її віддана праця записалась золотими буквами в історії українського жіноцтва.

Марія Орищак при праці.

Говорячи про початки цього товариства не можна промовчати шляхотної мети начеркнутої у статуті: „...працювати над з'організуванням жіноцтва та піднесенням його національної свідомости". Праця для Церкви і народу — успішна праця, якою може похвалитись і бути гордим товариство „Доньки України", яке прибрало для себе цю гарну назву. На протязі свого існування клало велику вагу на релігійне і культурно-освітне виховання жіноцтва. Воно допомагало матері у вихованні і збереженні української дитини, у творенні Рідної і Недільної шкіл, де на її сторожі біля душпастиря і учителя, стояла українська жінка і дбайливо допомагала у виконуванні важливої виховної праці.

Під час безробіття, під час матеріяльного гніту, організація вела освітну працю і нею держала українське жіноцтво на поверхні, не даючи йому заломитись під тягарем несприятливих обставин. Постійний зв'язок з краєм допомагав теж у задержуванні своєго національного „Я" і, як „евшан зілля", напоював його новими силами. Розуміючи вагу писаного слова, товариство мало свою бібліотеку і пренумерувало журнали „Нову Хату", „Жіночу Долю", „Жіночу Волю" і інші.

Скільки гарних, майстерно написаних статтей пера д-ки Слюзар, можна знайти ще й сьогодні у річниках цих журналів. Живим і писаним словом у цих непривітних тодішних умовинах вона держала жіноцтво біля товариства і не давала йому відійти від свого дерева.

В часі другої світової війни товариство допомагає українським воякам Канадського Легіону, які переїздили або перебували у Монтреалі. Тут вони почувались як у рідній хаті і не мали можливості сумувати. Після війни кинуло товариство новий клич — „там за океаном опинились наші брати і сестри, яких воєнна хуртовина змусила залишити рідні стріхи — допоможімо їм"! І тим в таборах і, тим що приїхали вже до Канади допомагало товариство своєю порадою, своєю матеріяльною поміччю.

На протязі років товариство зросло, збільшилась кількість членства і межі діяння для діяльних членкинь стають вузькими. Виринає потреба а то й конечність вийти із замкненого

кола та почати працю на міжнародньому полі. Новий напрям у праці — пропагування української справи, один із найважніших секторів кожної еміграції.

Із глибоким подивом гляджу в пройдений шлях, який вже пробігав перед нашими і моїми очима. Скільки ревної і віддапої праці вложило товариство „Доньки України", щоб здобути добре ім'я серед чужого світу. Кілька місяців тому я мала нагоду розмовляти з пані Кормієє, президенткою жіночої організації О.Н., яка з великим признанням висловилась про працю цього товариства. А це завдяки тому, що членки є свідомі своєї праці і відповідальности, та стараються бути всюди там, де вимагає наша справа: на різних конвенціях і конгресах.

Влаштовування виставок народного мистецтва, показові Свят-Вечорі для наших співгорожан, виступи жіночого хору під мистецьким керуванням о. Володимира, є працею великої ваги, бо вони дають яскравий образ нашого минулого з його багатими звичаями культурними і мистецькими надбаннями. Це важлива праця, важливіша як багато з нас думає, бо сьогоднішна комуністична пропаганда старається визволити нас із того, що ми мали та наділити ним „старшого брата".

Своїми цінними рефератами та доповідями, які виголошуються кожночасно на місячних сходинах Жін. Тов. „Доньки України", поставили на сторожі дому, на сторожі культурних надбань, на сторожі української душі — жінку, матір, громадянку. Багато діяльних і відомих голів мало товариство, а всі вони наділяли його новими надбаннями. Сьогодні воно під вмілим проводом Галини Сенишин, яка своїм організаційним хистом, своїм знанням, та своїм дбайливим піклуванням винесла його на високий ступінь культурно-освітної праці.

Жін. Тов. „Доньки України" створило своє організаційне життя далеко поза межами української землі, з якої навіть стогін наших сестер не може пробитись крізь берлінські мури. Членки „Доньки України" розуміють велику вагу місії української жінки у вільному світі і є гідними носіями ідеалів нації серед жіноцтва вільного світу.

То ж на порозі нової декади праці в імені передачі „Квіти України", бажаємо вам як найкращих успіхів у майбутньому. При чому не забувайте, що квіти, якими вистелений шлях вашої діяльности, зродились із насіння засіяного вашими попередницями. Їм належиться велике признання, а вам хай Бог допомагає!

Бл. П. ВАСИЛИНА БІЛИК
Норт Бетлфорд, Саск.

В суботу 22 липня 1967 року в лікарні в Норт Бетлфорді, упокоїлася бл. п. Василина Білик. Народилася вона 5-го лютого 1911 року в родині Семків в околиці Гефорд, Саск. Закінчила початкову школу в Геффорді, а відтак продовжала навчання Саскатуні, перебуваючи в Інституті ім. П. Могили. В 1937 році вийшла заміж за Василя Білика, і з того часу вони жили на фармі біля Борден, а пізніше переїхали до містечка Редісону, де жили 10 років. Останніх 17 років вони мешкали в Норт Бетлфорді, де п. Василь Білик має свою фризіерню. Бл. п. Василина була побожною людиною, любила Церкву, завжди приходила на Богослуження і сповняла християнські обов'язки. Як свідома українка, вона належала до Союзу Українок, де вона радо допомагала в праці місцевого жіночого відділу ім. Олени Пчілки, брала участь у з'їздах, займала різні позиції в заряді відділу та в різних комітетах. Впродовж років доглядала архіву місцевого відділу СУК. Як любителька народнього мистецтва, Покійна багато вишивала, писала писанки, а також була активною в аматорському кружку. Василина дуже цінила жіночий журнал „Промінь", перечитувала кожну його сторінку дома, а також не раз читала цікаві статті „Променя" на зборах відділу і тим заохочувала членок передплачувати журнал. Вона була тихою, згідливою людиною і завжди старалася зі всіма жити по-дружньому. Залишила у великому смутку мужа Василя, братів — Петра і Дмитра та сестр Анну-Марію.

Бл. п. Василина Білик

Похорон відбувся в Українській Православній Церкві, який відправляло три священики: о. І. Мельник, о. О. Кравченко і місцевий парох о. С. Зузак.

Зі збірки на Нев'янучий Вінок призначено 6.00 долярів на „Промінь".

На поминальному обіді висловлювали свої співчуття родині — пані Марія Саранчук від відділу Союзу Українок, а п. адв. С. Друль від церковної громади.

Похоронено тіло покійної Василини на православному цвинтарі в Геффорді, де спочивають її пок. родичі.

В пам'ять своєї дорогої і незабутньої дружини, муж Василь Білик пожертвував 500.00 долярів на Колегію Св. Андрея у Вінніпегу; 500.00 дол. на Інститут ім. П. Могили в Саскатуні; 500.00 дол. на православну церкву в Геффорді; 500.00 дол. на Іконостас до православної церкви в Норт Бетлфорді і 200.00 дол. на фонд Н. Кобринської.

Хай Господь Бог оселить душу покійної Василини між святими і праведними. Вічна Їй Пам'ять!

Галя Зузак.

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

ЗАСЛУЖЕНА ГРОМАДЯНКА МІСТА ПРИНС АЛБЕРТ, САСК.

Цього року Канада відзначує своє 100-літнє існування. Багато імпрез та відзначень присвячується цьому святкуванню.

Принс Албертійська радіостанція кожного дня проголошує імена тих громадян міста, які своєю невтомною працею заслужили на це відзначення. 6-го черевня, українцям міста та околиці, було приємно почути ім'я пані Анни Романович, якій висловили належне признання за її працю в різних організаціях. Згадана пані належно й добросовісно завжди виконує свої обов'язки в слідуючих організаціях: була заступницею голови провінціяльної екзекутиви на Саскачеван, в заряді жін. тов. ім. кн. Ольги, тепер очолює мистецький і шпитальний комітети, започаткувала український мистецький відділ на виставці в Принс Албертi, належить до

Анна Романович

жіночої організації І.О.Д. І., госпиталь екзилері, вивінг сиркл, червоного хреста, агриколчер сосаєті, та багато часу й труду п-во Романовичі вкладають в розбудову Православної Церкви. Родину Романовичів українська спільнота Канади знає добре з їхньої невтомної праці з молоддю ще з Ростерн, Саск. По приїзді в Принс Албертi, пані Романович ще з більшою енергією та посвятою працює в різних організаціях, а зокрема при Церкві. Радіємо, що їхні донечки з родинами наслідують своїх родичів.

Членки жін. т-ва ім. кн. Ольги на своїх чергових зборах 7-го червня, вдекорували її корсажем та підкресливши всі заслуги, голова жін. т-ва — пані Марусяк, вручила дарунок-пам'ятку під оплески та спів Многая Літа, за що пані Романович зворушено подякувала всім за признання...

Пані Романович дуже працьовита, скромна й лагідна особа, чим багато придбала приятелів та багато зробила добра тим організаціям, до яких належить.

Цими декількома рядками висловлюємо вдячність Вам, дорога пані, на яку Ви собі повністю заслужили. Щасти Вам Боже у дальшій праці!

Б. К.

40-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ЖІН. Т-ВА „ДОНЬКИ УКРАЇНИ" ПРИ СОБОРІ СВ. СОФІЇ В МОНТРЕАЛІ, КВЕ.

В соняшну неділю, 27 листопада, 1966 р. жін. т-во ім. „Доньки України" відсвяткувало разом з Собором св. Софії 40-літній ювілей свого існування. Святкували разом, бо уважали себе однією церковно-громадською родиною, яка згадувала цей урочистий день не лише свого існування як осібних правних одиниць — але 40-ліття безперервної й плідної праці.

Свято почалося Архиєрейською Службою Божою при сослуженню Отців гостей: Митрофорного прот. Е. Чижіва, прот. В. Сенишиного з Оттави, о. Сави Цитухіна, о. Олександра Костюка, о. Івана Стуса, протодиякона М. Малюжинського та інших отців настоятелів: В. Слюзаря і С. Симчича. Архиєрейську Службу Божу очолював Високопреосв. Владика Михаїл.

По Богослуженні відбувся ювілейний обід у великій залі „Совей Арени". Господарем свята був п. сот. Б. Панчук. На цьому святі були присутні: голова Союзу Українок Канади — пані Анна Токарик, голова східної екзекутиви Союзу — пані Анна Євчук. Щоб гідно вшанувати перших основоположниць та піонерок товариства, голова Союзу пані А. Токарик, покликала їх поодинці до почесного стола, а Високопреосв. Владика Михаїл вручував їм відповідні грамоти. Після цього слідувала мистецька програма, в якій виступав жіночий хор при Соборі під мистецьким керуванням о. протопресвітера В. Слюзаря, в якім то хорі співають чисельною більшістю членки нашого товариства.

Милою несподіванкою для всіх нас була радіопередача, яка була приготована пані Марією Орищук з нагоди нашого 40-ліття і присвячена нашому ювілеєві. Зміст передачі поміщений на іншому місці нашого журнала.

Тому, що в рамках спільних святкувань з нашою Церквою було неможливо відмітити в ширшій формі діяльність нашого товариства, і тому рішено було призначити окремий день на продовження святкування нашого 40-літнього ювілею. Це свято відбулося в неділю, 11 грудня, 1966 р. Розпочалося воно молитвою, яку провів о. В. Слюзар, рівночасно вшановано повстанням з місць пам'ять відійшовших у вічність членкинь нашого товариства. Перша голова і основоположниця, а тепер почесна голова, добр. Л. Слюзар, виголосила обширний реферат про 40-літню діяльність товариства. Крім цих спогадів, поданих у своєму рефераті, помістила вона у ювілейному числі наших парафіяльних відомостей під назвою „Свято-софіївські Дзвони", короткий допис, в якому з'ясувала організаційний шлях нашого товариства, за що на цьому місці складаємо їй нашу щиру подяку. В знак любови, пошани до неї, як довголітньої і невсипущої працівниці, друга почесна голова пані А. Колісник, подала добр. Л. Слюзар, гарну китицю рож.

По виголошенім рефераті, відбулася роздача грамот заслуженим членкиням товариства. Цей приємний обов'язок виконав о. Володимир на запрошення господині свята, нашої теперішньої голови — пані Галини Сенишин. Дуже миле враження зробив на присутніх прикрашений свічечками торт. При цій оказії висловила пані Сенишин подяку всім основоположницям і членкиням товариства, які продовжують свою працю до сьогоднішнього дня.

На цьому святі були запрошені відпоручниці жіночих товариств міста Монтреалю, які у своїх привітах, висловлювали признання за ту невсипущу працю, яку провело наше товариство за останніх 40 років.

З вдячністю згадуємо на цьому місці особу о. В. Слюзаря і його дружину добр. Л. Слюзар, які мимо надзвичайно тяжких переживань допомагали у розвиткові та кожночасній праці нашого товариства.

40-літній етап праці вже за нами.

Він був успішний і за це ми вдячні Господу Богові. З бажанням дальше працювати в користь нашої Святої Церкви, збільшувати ряди свідомого і відданого на нашій суспільній українській ниві жіноцтва — ступаємо твердою ногою в новий етап нашого організаційного життя.

Епіфанія Савицька, корес. секр.

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ, ВІННІПЕҐ

Кожного року жіноче т-во при Катедральній громаді Катедри Пресв. Тройці улаштовує весняне чайне прийняття. Ця імпреза завжди відбувається у Вербну Неділю — цього року на 29-го квітня.

Офіційне відкриття чайного прийняття це його святочна частина й його виконав Впреп. Прот. Ф. Керніцький, голова Президії Консисторії УГПЦ в Канаді. Конвінерками чайного прийняття були пані: Галя Ласько і Ангелина Павлик.

На місячних зборах 3 травня жіноче т-во провело вибір нової голови пані Катерини Крипякевич, яка досі сповняла обовязок заступниці. Вибрана на річних зборах добр. Оля Філь, з приводу переведення на парафію Всеч. о. Філя, виїхала з Вінніпегу й місто голову обрано головою т-ва.

На членськім вечорі, який відбувся 10-го травня, Всеч. о. О. Олекшій виголосив цінну доповідь на тему „Мати як вихователька дітей". На вечерку була поважне число членок і гостей прихильниць. По доповіді членки подали чай та відбулась товариська гутірка.

В неділю, 14 травня відбувся святочний концерт присвячений Дню Матері. Концертовою програмою зайнялись і виступали члени обидвох СУМК — старший ім. Івана Мазепи і молодший ім. Івана Данильчука. По концерті молодь подала гостям чай.

Міська Бібліотека Форт Ґері у Вінніпезі започаткувала була серію святкувань з нагоди століття Канади, в яких брали участь ріжні національности. Українською програмою зайнялась філія мистецтва і музею Союзу Українок Канади при Манітобській пров. екзекутиві під проводом голови філії, пані Ангелини Павлик. В програму входила виставка і демонстрації українського народного мистецтва й інше. Виставка тривала від 15 до 30 травня. Наш відділ подав поміч у цій виставці та причинився до чайного прийняття, що його улаштували вінніпезькі відділи Союзу Українок Канади.

Шкільний рік науки учнів української школи при громаді закінчився цього року в суботу 27-го травня. Після Молебня в Катедрі, учні разом з учителями і родичами взяли участь в програмі в залі Катедри. Програма закінчувалась роздачею свідоцтв учням. Українською школою при Катедрі опікується відділ Союзу Українок Канади ім. Лесі Українки. Учнів в минулім навчальнім році було 112. 3-го червня учні української школи раз з недільною школою в числі 200 дітей відбули спільну прогульку і пікнік у міськім парку.

В день свята Пресв. Тройці припадає храм нашої Катедральної громади. Жіноче т-во ім. Лесі Українки, спільно з членами громади приготовили і видали величавий обід, який відбувається з відповідною програмою. Кожного року в цей урочистий день наше т-во передає грошеву пожертву на Катедру. Цього року наш відділ вручив грошеву пожертву $1000.00 на будівельний фонд Катедри Пресв. Тройці.

Цього року наш відділ вислав 4 студенти на літні курси до Колеґії св. Андрея у Вінніпезі за оплатою за курс по $25.00 за кожного. Кваліфікації на висилку формою нагороди відділу мають активні члени молодшого СУМК-у ім. І. Данильчука, або пильні учні української школи. На рекомендації Комітетів на курси були вислані: Лариса Балас Єленка Ласько, Петрусь Кондра і Івась Павлик.

Літня оселя Веселка знаходиться під управою підвінніпезьких православних громад. На потреби оселі наш відділ зложив цього року пожертву $100.00.

Наш відділ завжди складає пожертви на стипендійний фонд до Провінціяльної Екзекутиви Союзу Українок в Манітобі. З цього фонду Екзекутива виплачує стипендію українському студентові в Манітобськім університеті та дає нагороди студентам літніх українських курсів Колеґії св. Андрея. На стипендійний фонд наш відділ цього року зложив $20.00.

На закінчення сезону праці перед літніми вакаціями, заряд т-ва улаштував членську вечерю з розважовою програмою. Вечеря відбулась в елегантному ресторані Гилтон 21-го червня. Програмою вечора і вечері зайнявся комітет підприємств.

На головний з'їзд Союзу Українок Канади, який відбувся в Торонті в липні ц. р. наш відділ вислав 5 делеґаток в особах пань: Катерина Крипякевич, голова, добр. Марія Керніцька, Марія Симчич, Катерина Друль і Марія Юрків. Крім офіційних делеґаток в з'їзді взяло участь поважне число членок нашого відділу як гості.

Є. Білич, прес. референтка.

З ПРОЩАЛЬНОГО ПРИЙНЯТТЯ

Лонг Бренч, Онт.

За старанням відділу Союзу Українок ім. Софії Русової відбувся прощальний вечір для добр. Міненко 27 липня 1967 р. в церковній залі. Для нас жінок це не була весела нагода, бо ми втратили взірцеву членку, яка своєю працею здобула собі пошану і любов в жін. товаристві, при якім працювала. Прийняття розпочалося молитвою, після молитви голова нашого відділу пані А. Коман привітала всіх присутніх і вручила добр. Міненко малий подарунок на спогад з побажанням всього найкращого на новім місці. Пані Мартинюк в імені членок відділу зложила подяку і признання добр. Міненко за її працю в нашім відділі як також за те, що добр. зорганізувала Молодший СУМК та радо занялася ним. Пані М. Пилипюк, що працює при Молодшому СУМК-у зложила добр. подяку за співпрацю. Добр. Міненко зворушена подякувала нам всім. Як звичайно прощання приносить з собою сумний настрій, а щоб провести цей вечір в кращім настрою то молодші пані прекрасно заспівали кілька гарних пісень. Вже було досить пізно, але на сугестію пані Кумпан, ми всі разом відвідали хвору пані Ковач, яка належить до перших основниць нашого віділу, побажали їй скорого виздоровлення та розійшлися. З нагоди цього прийняття не забули і за нашу пресу, ухвалено вислати 10 дол. на пресовий фонд журнала „Промінь".

Мартинюк Мінодора.

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ
Ватсон, Саск.

Панство Лука і Анна Половичі, завдяки заходам рідних і приятелів зустрічали 50-ліття свого подружжя, яке відбулося в суботу 6-го травня 1967 р.

Врочистий Молебень за здоров'я ювілятів, відслужив у місцевій церкві о. прот. Ф. Керніцький — голова президії Консисторії УГПЦеркви в Канаді. Церква була заповнена приятелями, сусідами іріднею з ближчих і дальших місцевостей.

Ювілейне прийняття-вечеря, була приготовлена заходами доньки Половичів, Марії Гребнюк,, родини, членками жін. т-ва та приятелями відбулася в 6-ій год. веч. в міській залі. Почесний стіл, за яким засіли ювілята з ювілейним почотом і родиною, був прибраний з смаком українського стилю: ювілейний торт — три колачі удекоровані символом хреста свічками. (Торт прислала їх похресниця — пані А. Українець з Гамільтону). Господарем ювілейного прийняття був голова місцевої громади — п. П. Бокшован. Молитву провів о. прот. Ф. Керніцький, а староста ювілейної вечері, підніс тост за здоров'я ювілят.

По вечері слідувала програма. Перше слово до ювілятів виголосила дочка ювілятів — пані Марія Гребенюк. Вона подякувала родичам за виховання та зложила привіт і побажання від себе і своєї родини.

Особи та представники організацій які зложили привіти п-ву Половичам з нагоди їх родинного свята: майор міста Ватсон Герб Васон, голова церковної громади П. Бокшован, голова громади з Виммер п. Іван Хом'якевич, о. прот. Ф. Керніцький передав благословення від Блаженнішого Владики Митрополита Іларіона і грамоту за ревну працю в користь Української Греко-Православної Церкви в Канаді, привіт від Владики Бориса, від о. д-ра С. В. Савчука в імені дирекції Колегії Св. Андрея, від дирекції Інституту ім. П. Могили в Саскатуні. Добр. Глюханюк вітала від себе і о. Глуханюка. Надіслані привіти прочитав п. Б. Бокшован: від прем'єра Канади Л. Б. Пірсона, провідника опозиції Дж. Діфенбейкера, провідника Н.Д.П. — Т. С. Доглеса, прем'єра Саскачевану Р. Тачера, провідника опозиції В. Лойда, лейт. говер. Р. Б. Ганбеджа і посла Ренолда. Привіти отримано від: о. Кицюка, п. І. Зінчишина, жін. т-ва ім. Доньки України в Реджайні, відділ ім. Л. Українки з Вадіни, п. А. Савчука від вадінської парафії, від отця і добродійки Мельничуків з Мирнам, від п-ва С. Кутів з Бернабі, п-ва П. Козяків з Едмонтону, п-ва Д. і А. Українець з Гамільтону. Йосип Сакундяк, брат ювілятки переповів життєвий шлях п-ва Половичів за останніх 50 років та їх заслуги на громадській і церковній нивах. Дальші привіти і побажання зложили: п. В. Мудрий, п. В. Тацюк п. М. Бойко і п. В. Міськів.

Програма ювілею продовжувалася вітанням і вручуванням подарунків від дітей, родини і гостей та роздавання короваю.

На закінчення п-во Половичі зложили подяку всім учасникам їх родинного свята, упорядчикам та всім тим, які в будь який спосіб виявили свою увагу. Після відспівання „Многая Літа", забава з музикою продовжувалась до пізньої ночі.

Панство Лука і Анна Половичі, широко відомі в Саскачевані зі своєї громадської праці: пані Полович як довголітня членкиня Союзу Українок Канади і відділу. Пан Полович як член громади, учасник багатьох з'їздів Союзу Українців Самостійників. Так що обоє вони впродовж років складали і пожертви на народні цілі, як на церкву, пресу і інше.

Нашим ювілятам бажаємо щастя, здоров'я та довгих літ прожити та працювати для своєї церкви і свого народу.

Один з гостей.

Світлина ювілейного прийняття п-ва Л. А. Половичів. Ювілята — середня пара за столом.

ВОЛЛЕЙ, Б. К. ВІДДІЛ ІМ. ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ

Річні збори відділу відбулися в неділю 4-го грудня в залі Українського Православного Центру в Воллей, Б. К. Голова Анна Бабюк відкрила збори і попросила о. Блажука провести молитву. Предсідницею зборів була Надія Бояручук, секретарювала Василина Бохар. Звіти з діяльности здали заряд і комітети.

Огляд праці відділу за 1966 рік. Впродовж року відбулося 9 місячних зборів. Жіноцтво зайнялося приготуванням Йорданської Вечері, Пущення, Великодніх Пасок, Спільне Свячене, обід-прийняття в час візитації Владики Андрея, Храмовий обід, зайнялися продажем Великоднього печива і писанок, влаштували осінній базар, зайнялись навчанням вишивання та писання писанок для молоді, пильнували порядку в церкві і біля церкви, відвідували хворих по шпиталях і домах, взяли участь в провінціяльному з'їзді С.У.К. в Ванкувері, влаштували прийняття-чай в честь Владики Андрея під часа його перебування в громаді з нагоди візитації.

Впродовж року відсвяткували такі свята: Святого Миколая для дітей Недільної Школи, День Матері та Вечерок з програмою, присвяченою пам'яті Лесі Українки. Як ювілейний проєкт на 100-ліття Канади від відділу, вишили 6 нових рушників до церкви.

На господарському відтинку постаралися нові обруси на столи до залі, купили нові печі до громад-

БЛ. П. ЕМІЛІЯ ПЛАВЮК

У неділю, 20-го серпня ц. р. в Едмонтоні заснула вічним сном бл. п. Емілія Плавюк проживши 80 літ.

Емілія Плавюк народилас 22-го листопада 1886 р. у місті Заліщики в З'єднених Стейтах Америки, де і Марія Левицькі мали крамницю. Там виростала й там закінчила школу. У 1907 р. разом із матірю й молодшим братом Теодорем покинули рідну стріху і виїхали до Ню Йорку в З'єднених Стейтах Америки де батько й старший брат Стефан замешкали рік скоріше. У 1908 р. вийшла заміж за Володимира Плавюка й молоде подружжя замешкало в Ню Йорку. У 1911 р. муж записався на студії Богословя у Вінніпезі й родина виїжджає на сталий побут да Канади. Життя в тих часах було повне труднощів й прикрощів для всієї української еміграції, а ще труднішe воно було для дружини священика. Так часто Емілія була змушена перебиратись із малими діточками з одної парафії до другої, із одної провінції до другої, де не раз не було вигідного помешкання для родини. У 1921 р. родина перебралась до Едмонтону, де жила раніше. В Едмонтоні Емілія проживала аж до смерти.

Емілія була доброю матірю, яка виховала своїх дітей на добрих і активних громадян нашого церковно - громадського життя. Любила

Бл. п. Емілія Плавюк

українську книжку, пресу, свій власний журнал, і все це так пильно читала. Сама була активна громадянка й парафіянка своєї громади. Була членкою Тов. піонерів в Альберті, Членкою Інститута св. Івана, членкою Катедри св. Івана та членкою відділу Союзу Українок при Катедрі св. Івана, де була вшанована у 1957 р. за 25-літню працю.

Покійна залишила в глибокому смутку трьох синів — Євгена, Нестора й Василя, 4 дочки: Ольгу Ганночко, Ярославу Смит, Любу Ґрегорі в Едмонтоні та Наталку Філдер у Бермінґгем Алабема, 13 внуків, брата Стефана Левицького в Ню Йорку і дальшу родину в Ню Йорку та в Саскачевані. Муж покійної помер у 1961 р., два сини, Богдан помер у 1916 р., а Борис у 1932.

В четвер 24-го серпня у Катедрі св. Івана прот. о. Хомяк відслужив Панахиду в співучасти Катедрального хору. В п'ятницю 25-го серпня о год. 10 рано відбулася свята Божественна Літургія і чин похорону.

Похоронено покійну Емілію Плавюк на Бічмонт цвинтарі на родинній площі, де спочиває муж, матір і два сини. Після похорону учасники зібрались в залі Катедри на поминальний обід що його приготовив відділ Союзу Українок при Катедрі. Замість квітів учасники зложили на нев'янучий вінок, жертви на авдиторію при Катедрі та на серцевий фонд.

Е. С. П.

ської кухні, купили велику скількість ріжної посуди до кухні.

Відділ фінансово пожертвував на церкву, на пресовий фонд журналу „Промінь", на образотворчий проект 100-річчя Канади С.У.К., та виповнили бюджет до централі Союзу.

По за освітньою працею, жіноцтво допомагає громаді у виплаті боргів нової авдиторії. Вже скоро сповнить ся три успішні роки в цьому ділі.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

З 1965 року осталося — $480.44.

Приходи 1966 р. — $4,925.99, розходи 1966 р. — $4,799.47, в касі залишилося — $606.96.

Заряд товариства на 1967 рік: Перевибрана голова — Анна Бабюк, заступниці голови — Одарка Боярчук і добр. Параскевія Блажук, рек. секр.— Оля Жучок, заст. секр. — Василина Бохар, касієрка — Марія Антонішко. Контрольна комісія — Василина Бохар, Анна Залубняк, Марія Захарук.

—**Оля Жучок,** секр.

УКРАЇНСЬКА ВИШИВКА

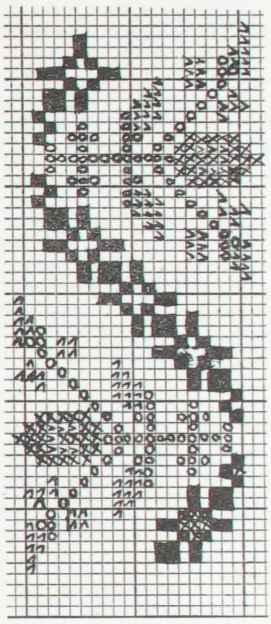

Кольори:

■ — човна — 310 ДМС
v — жовта — 752
o — зелена — 904
x — червона — 815

Блюзка - безрукавка, біла матерія може бути тонке лянне полотно, або і нися. Хрестиковий взір буковинський.

Приготовила рисунки для журнала голова філії у Торонті, Іванна Вахна.

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Морква зі сметаною

Потрібно на 4-6 осіб: 4 великі моркви, 3 ложки сметани, 1 ложечка муки, 1 ложечка масла, 1 зубок часнику.

Почистити моркву і покроїти в тонкі кружальця. Вложити до ринки, влити трохи води і масло, посолити і варити аж змякне. Окремо розколотити у сметані дрібку муки і залити моркву, нехай раз закипить. Коли хтось любить часник, може додати розтертий під кінець.

Начинювана паприка

Потрібно на 4-6 осіб: 6 паприк, ¾ ф. худої вепровини, 2 яйця, ½ цибулі, ½ булки, 1 ф. помідорів.

Із паприки відкроїти денце з хвостиком, помити її в середині від зерняток і вкинути на кипячу воду. Заварити її 10—15 хвилин. Вийняти, нехай прохолоне. До меленої вепровини вбити 2 яйця, пів тертої сирої цибулі і пів булки, намоченої в воді. Посолити й добре вимішати. Накладати начинку в паприки уверх і складати їх у ринці, отвором догори. Окремо розварити помідори, посолити, перетерти через ситко і залити тим паприку. Накрити ринку і варити годину на вільному вогні.

Яєшниця з сиром

1 ложка масла, 2 яйця, 2 ложки молока, ¾ ложечка солі, перець, 2 ложки тертого, жовтого сира.

Дати ложку масла до ринки; розтопити масло і добре розігріти ринку.

Убити яйця вбивачем, щоб розмішати білки з жовтками на одностайну масу. Додати молоко, сіль і дрібку перцю і ще раз разом убити. Вилляти яйця в гарячу ринку з маслом. Смажити на вільнім вогні. Коли яєшниця підсмажується зі споду і боків, підрушити її легко гнучним ножем або лопаточкою, схилити ринку, щоб верхня рідина вилляла на спід. Так поступати, аж верх стане сухий. Коли яєшниця з верху вже густа і стята в одну масу, посипати тертим сиром. Спід яєшниці має бути підпечений на легко румяно. Вкінці загорнути лопаточкою одну половину яєшниці на другу. Виложити на загріту тарілку і сейчас подавати на стіл.

Гарбузовий пай з горіхами

Приготовити крихке листкуюче паєве тісто і виложити ним паєву форму. Проколоти тісто в кількох місцях. Змішати разом:

⅓ горнятка мелених горіхів (пікан),

⅓ горнятка жовтого цукру,

2 ложки масла.

Втиснути цю мішанину в паєве тісто. Дати до гарячої печі (450°Ф.) на 10 хвилин. Тісто має бути недопечене.

Приготовити гарбузову начинку:

2 яйці,

1 горнятко гарбуза (вареного або консервованого),

$^2/_3$ горнятка жовтого цукру,

1 ложка муки,

¼ ложечки гвоздиків (кловс),

½ ложечки кожного — солі, цинамону й імбиру (джинджер),

1 горнятко рідкої сметани.

Вбити яйця, додати гарбуз, цукор, муку, заправу, домішати молоко і все разом вбити на гладку масу. Влити масу на підпечене паєве тісто. Пекти в температурі 325°Ф. 40 до 45 мінут.

Горіховий підклад під начинкою збереже сухість і крихкість паєвого споду. Без того начинка просякне в тісто.

Для приємного запаху

Стародавній англійський звичай вживання заправлених корінням помаранч для приємного запаху в комірках і шуфлядах з убранням може й нині придатися. Таку заправлену помаранчу називають по англійськи „помандер". Зробити її не трудно.

Вибрати шість помаранч без ушкодження і кожну гастромити цілими гвоздиками (кловс) густо навкруги, щоб не було ніде порожнього місця. Змішати чотири ложки спорошкованого „орис рут" (купується в аптеці) з такою самою мірою меленого цинамону. Обкачати кожну помаранчу в змішане коріння притискаючи добре навкруги, щоб якнайбільше порошку пристало до помаранч. Завинути помаранчі в декілька верств тонкої бібулки (тісю пейпер) і відставити до переходу в сухе холодне місце на кілька тижнів.

Коли помаранчі висохнуть і зморщаться, то наберуть приємного аромату. Обтрясти з них порошок, вложити кожну зокрема в рідку сітку й класти в шуфляду поміж убрання. Якщо бажається їх повісити в комірці поміж держалками, то привязати до кожної сітки стяжку і привязати в бажані місця. Сітку можна виплести рідкими очками для тої потреби.

ЛІКИ НА ДОРОЗІ

Щодня кожному з нас доводиться бачити на стежках, дорогах, біля жител, на луках, полях, городах, у садах, на пустищах скромну рослину з лапатим листям, що тулиться до землі. Та й де тільки не трапили її. Проте найчастіше на дорогах: про це говорить і сама назва — подорожник. Зростає він не тільки у нас, а по всіх континентах.

„Слід білої людини!" — зі страхом і презирством вигукували північноамериканські індійці, побачивши чужу для них рослину. Так само білі люди занесли насіння подорожника разом з болотом на чоботях, переселюючись з Европи до Америки.

З давніх-давен подорожник відомий у народній медицині багатьох народів світу, а його свіже листя широко застосовується як вяжучий засіб при виразках, свищах та ін.

На Україні зростає кілька видів подорожників. Як цілюща рослина останнім часом набуває великої популярности подорожник ланцетний. Дослідженням вчених і клініцистів встановлено, що одержаний з цього подорожника препарат плантаглюцид успішно виліковує виразки шлунка та дванадцятипалої кишки. Звісно препарат цей новий і не набув широкого розповсюдження. Та при відсутности його можна обійтись і свіжим листям подорожника. Приймають сік із свіжозібраного листя до одній десертній ложечці три рази на день за годину перед їжею. Успіх у лікуванні можна досягти вживаючи просто свіже листя подорожника ланцетного.

Г. Смик.

ПРИ ПРАЦІ ДЛЯ ЖУРНАЛА

Ванкувер, Б. К. — Відділ ім. Л. Українки, Д. Мастюх переслала на передплати (1 нова) і прес. фонд $25.00
Егесі, Б. К. — З нагоди празника Укр. Греко-Прав. Церкви, збірку переслала секр. Галя Сабат 20.00
Йорктон, Саск. — Відділ ім. О. Пчілки з нагоди членського чаю збірку переслала добр. О. Бойчук 15.00
Валей, Б. К. — Відділ ім. О. Кобилянської, О. Жук переслала 10.00
На нев'янучий вінок бл. п. Теклі Іванець Марущак — Гамільтон, збірку переслав о. І. Тріска — Брентфорд 10.00
Пані С. Б. Микитюк — Вернон, Б. К. 5.00
Пані Марія Гребенюк — Ватсон, Саск. 3.00
Пані Д. Снігурович — Вінніпеґ 2.00
Пані Т. Білецька — Рорктон, Ман. 2.00
Пані С. Сиротюк — Ніягара Фалс, Онт. 2.00
Пані Веронія Кузик — Скарборо, Онт. 2.00
Пані Павліна Палка — Торонто, Онт. 2.00
Пані Д. Голота — Торонто 2.00
Пані Ірина Ґудзовська — Торонто 2.00
Пані Т. Слонецька — Торонто 2.00
Пані А. Тимочко — Ошава, Онт. 2.00
Пані Йос. Семенців — Ошава 2.00
Добр. Катерина Дебрин — Лондон, Онт. 2.00
Пані В. Пинчук — Порт Кредит, Онт. 2.00
Пані Д. Валько — Вінніпеґ 1.50

По $1.00 — К. Василишин — Бімзвил, Онт., М. Роговська — Гамільтон, Надя Дубилко, К. Грабовська — Торонто, Галя Загоруйко, О. Гунко, М. Степова, П. Ткаченко, Леона Яворська, М. Тимчук — Монтреал, С. Мендик — Форт Вільям, о. С. Магаляс — Міямі, Флорида, Е. Товстюк — Ст. Пієр, Кве., Т. Клим — Едмонтон, М. Кіслюк — Ніягара Фалс, Онт., Д. Міхоцька — Вінніпеґ, Н. Гриняк — Ісілингтон, Онт., Зеня Гавриш — Етобикоук, Онт., Б. Маліцька — Лашін, Кве., Е. Степова — Ґримзбі, Онт.

По 50 ц. — Т. Стельмах — Дітройт, Мінш.

ЛИСТУВАННЯ З ЧИТАЧАМИ

В залученні чек на передплату Вашого цінного журнала у висоті $10.00.

Ваш журнал містить дуже гарні речі, якими цікавлюся я та мої дві дорастаючі доні — одна вже на університеті, а друга в наступному році йде туди. Бажаю Вам ще кращих успіхів у праці.

Галина Левицька з донями Оксаною Людмилою та Любою Богданкою.
Міннеаполіс, Мінн.

— x —

Висилаю передплату на журнал і прес. фонд на журнал „Промінь". Щомісяця чекаю на цей дорогоцінний журнал, бо я його дуже люблю читати. Бажаю Вам кріпкого здоров'я і найкращих успіхів у Вашій праці.

П. Архутич, Содбурн.

— x —

Enclosed is the combined payment for the subscription to your women's magazine for the current year 1967 and for next year 1968 ending in February 1969. Also enclosed is a 5 dollar contribution to the fund of "Promin". Therefore, this letter contains a money order of $13.00.

Also I would like to admit how much I appreciate reading your interesting articles in your magazine "Promin".

Yours Sincerely, **(Mrs.) Ewdocia Kit.**

— x —

Висилаю передплату і прес. фонд... Журнал наш — це добра слава нашої організації. Читаю його з приємністю. Особливо цікаві статті з літератури й історії України та на тему виховання молоді. Подяка Тоні Горохович за її книжку „Батьки і діти", яка подає багато потрібних вказівок родичам про виховання дітей. Прийміть сердечну подяку за невтомну працю. Щиро бажаю Вам найкращих успіхів.

Надія Дубилко, Торонто.

У дев'яту річницю смерти мого дорогого мужа, бл. п. Семена Микитюка, складаю „невянучий вінок" Його світлої пам'яті в користь журнала „Промінь" в сумі $5.00.

Марія Микитюк, Вернон, Б. К.

— x —

На нев'янучий вінок в пам'ять мого дорогого батька, бл. п. Семіона Кантиміра, жителя Гронліду, Саск., а опісля Ванкуверу, Б. К. складаю на пресовий фонд журнала „Промінь" $5.00.

Марія Стефюк, Агасіз, Б. К.

— x —

На нев'янучий вінок в пам'ять бл. п. Теклі Іванець Марунчак з Гамільтону, складає $10.00 на журнал „Промінь" громадянство у Брентфорд, Онт. (збірка).

За підписом о. І. Тріски.

— x —

В память моєї дорогої дружини, бл. п. Євдокії Павлюкевич, яка упокоїлась у вінніпезькій лікарні Дженерал Госпітал 21-го червня 1967 року, складаю на її свіжу могилу найкращий вінок з нев'янучих квітів — пожертва на пресовий фонд журнала „Промінь", якого Покійна була передплатницею і пильною читачкою.

Павло Павлюкевич, Вінніпеґ.

Родина бл. п. Емілії Плавюк, яка упокоїлася 29-го липня в Едмонтоні, складає на свіжу могилу Покійної найкращий невянучий вінок у формі пресового фонду на журнал „Промінь".

Наша матір так любила журнал і так пильно його читала. Хай цей „вінок" завжди окрашує дорогу могилу нашої матері, бабуні й інш.

Євген Плавюк, син, Едмонтон.

На нев'янучий вінок моєї дорогої сестри Варвари Ґрабарчук, яка упокоїлася 5-го січня у Едмонтоні, складаю на пресовий фонд журнала „Промінь" $6.00.

Антонія Маланич, Ванкувер, Б. К.

П. С. Через похибку було підписано Л. Масюх в ч. 8-9.

P 9F
MALANCHUK MRS N JAN 68
10959-117 ST
EDMONTON ALTA

Ви можете набути в нас книжку

„УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ХОРЕОГРАФІЇ"

Марії Пастернакової

Є це рідкісна книжка про танцювальне мистецтво. Познайомтесь з культурою танцю, його прадавньою історією, його етапами, народніми танцями, клясичнимм балетом і мистецьким модерним танцем, пізнайте сучасних українських балерин, що здобувають місце, хоч і на чужих сценах, але з українським імям, балетах.

Книжка здобула широкий відгомін у пресі, поважне число прихильних рецензій були поміщені в різних часописах і журналах. Видання дуже гарне, на добрім папері, багато ілюстрована. Стор. 215.

Ціна $3.00 з пересилкою.

Замовлення слати:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

651 Spadina Ave. — Toronto 4, Ont.

ТИМ, ЩО ЛЮБЛЯТЬ ВИШИВАТИ

UKRAINIAN EMBROIDERY DESIGNS AND STITCHES

Опрацювала Анастасія Рурик

так називається книжка вишивок і стібів, написана в англійській мові. Багато ілюстрована, 12 сторінок взорів вишивок, 8 з них в кольорах, багато ілюстрованих взірців на вишивання декоративних подушок, обрусів, доріжок, рушничків з показником кольорів ниток. Є взори вишивок полтавського вирізування, роблення мережок. Стіби показують як легко навчитись вишивати гладдю, низинкою, яворівкою та багато інших стібів.

Книжка має 130 сторін друку, широкий формат, вигідний для розміщення взорів, спеціяльна оправа, щоб книжка легко відкривалась.

Книжку видав Союз Українок Канади.

Продається по $4.00 з пересилкою.

КУПІТЬ СОБІ КНИЖКУ „ГЕЙ, ТАМ НА ГОРІ СІЧ ІДЕ!"

„Дівчата організують свою чету при „Січі", а одна з тих завзятих, моя сестра, Касіянна ткала на кроснах малинові січові ленти собі і своїм товаришкам" — читаємо у книзі „Січей", що має три частини: „Січі" в Галичині, „Січі" на Буковині.

Відгомін січової ідеї на еміграції й на нових місцях поселення (З. Д. А.).

Великий формат, гарна обкладинка арт. маляра Е. Козака, 432 стор., добрий папір, 198 світлин. спогади, статті, січові пісні (деякі з нотами), вірші, зразки січових вправ, мапа, де основано першу „Січ", стаття англійською мовою.

Книга „Січей" — кусник історії нашого національного відродження — гарний дарунок для кожного! $12.— за прим. у м'якій, $14.— у твердій оправі, слати пошт. моніордерами (до банкових чеків слід додавати 15 ц. на змінне) на адресу:

Knyha "Sitchey"
11450-78 Ave., Edmonton, Alberta, Canada.

ТРИ СИЛЬВЕТКИ

В цій книжці широко описано про життя і гворчий шлях Марка Вовчка, Л. Українки і О. Кобилянської. Поручуємо „Три сильветки для прочитання членкам, для тих, що будуть готовити реферати, для спільного читання на вечорах.

Цю книжку опрацював кілька років тому проф. Леонід Білецький. До редакції „Промінь" звертаються поодинокі читачі за інформаціями за подібними матеріялами. Щиро поручаємо її всім зацікавленим

Ціна її $1.50.

Замовляйте

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

651 Spadina Ave. — Toronto 4, Ont.